

## ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — — 36 kor.  
Fél évre — — 18 kor.  
Egy negyed évre 9 kor.  
Egy hóra — — 3 kor.

Nyilttéri közlemények  
megállapodás szerint.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:  
Stauber József.

Péntek, augusztus 24.

## Aki bírja marja.

A város közéleti bizottságának mai ülésén a munkásság képviselői kijelentették, hogy tapasztalataik szerint nem felterjesztésekkel, hanem ököl, revolverrel kell minden előnyt kiereszokolni a magas helyeken.

A munkásoknak igazuk van. A háboru egyik tanulsága, hogy az aktagyártás ma már nem lehet a közgazgatásnak egyedüli célja. Abban a nagy versengésben, tülekedésben, amelyet a városok folytatnak, hogy a legcsekélyebb előnyt kicsikarhassák, az írott betű megbukott. Az ölnyi terjedelmű felterjesztéseket hevertetik a miniszteriumokban, de az élő szónak a legtöbbször meg van a hatása.

A város vezetőségének nem szabadna bürokratikus adminisztrációval foglalkoznia. A vezető tisztviselőknek ugyszólván a vonaton kellene ülniük, mint ahogy a legtöbb város vezető hivatainokai állandóan utaznak. Temesvár, Nagyvárad, Szeged, a szomszédos Gyula vezetői ott tolonganak a miniszteriumokban, kérnek, könyörögnek, hizelegnek, fenyegetőznek és mindegyik kiereszokol valami kis előnyt városa polgárságának, csak Arad nem kap semmit, mert itt még mindig gyönyörű stílusgyakorlatokkal akarják lelőnni a sült kacsát.

Életbevágó legfontosabb poble mánk a közéleti bizottság. Próbáltunk rajta javítani, de mindig akadályokba ütköztünk. Az akadályokat aktákkal igyekeztünk elhárítani az utból. Természetes, hogy nem sikerült, mert amíg lent az akták elintézésére került a sor, már nem lehetett rajtuk segíteni.

Szünjék meg végre a város kormányzásának ez az ósdi alapja. Moderenséget kérünk, tülekedést, tolkodást és ez nem szégyen, mert a polgárság, ez az agyonsanyargatott, nyomorgó, leszegényedett, küzködő polgárság látja a hasznát.

Elbisszük, hogy kényelmesebb a posta szárnyaira bizni legfőbb kívánságainkat az életünk és boldogságunk megjavítását célzó könyörgéseinket. De akárhányszor látjuk, hogy ez nem célravezető, mint legutóbb a kettős honvédek ügyénél, amint ezt az *Aradi Közlöny* megírta. Az adminisztrációt elvégzik itthon a hivatalnokok, a vezetők pedig mutatkoznak a miniszterek előtt és élőszóval adják elő a város polgárságának kívánságait, követeléseit. Ma félre kell tenni minden szemérmét, az bírja, aki marja.

## Tért nyertek az olaszok a Wrh fennsíkén.

Budapest, augusztus 23. (Hivatalos.)  
A főhadiszállás jelenti:

## Keleti harctér:

Sovejótól keletre a felső Susitától mindkét oldalt és Qenától délre az ellenség megismételte előretöréseit, mindenütt visszavertük.

## Olasz harctér:

Az olasz 2. és 3. hadsereg támadásai az Isonzonán a legnagyobb heveséggel folynak tovább. Legalább 40 ellenséges hadosztály rohanta meg vonalainkat 14 nap alatt Auzza és a tengerpart között. Amig tegnap Vodice és Vertjoba között a harcvonal közepén jórészt csak a tüzérség jutott szóhoz, addig a szárnyakon annál elkeseredettebben folyt tovább a harc. Auzzánál az ellenség ismételt eredménytelenül intézett rohamot csapataink ellen, ezzel szemben a Wrh fennsíkén sikerült neki nagy számbeli fölényt érvényesíteni és déli irányban területet nyerni. Minden talpalattnyi helyért szívósan folyt a küzdelem. Az alsó Wippach mindkét oldalán ember-ember elleni nehéz és makacs harc folyt. De különösen a Karst fennsíkén, ahol öfelsége a császár és király vitéz csapataink körében időzött. Olasz támadóoszlopok több ízben rontottak neki a védők ércfalának. Eber tüzérségünk leverte a rohamot. Ha valahol sikerült az ellenségnek árkaikba benyomulni, tartalékaink szuronnal ismét kivetették. Ilyen ellentámadásokkal maradó dicsőséget arattak többek között a 25, 3-5, 21. számú tábori vadászszázalaj és a 93. olmützi és 100. krakkói ezred osztagai. A Karston valamennyi állásunkat szilárdan tartjuk. Az olaszok áldozatai elérik a legvéresebb Isonzó-csatákban szenvedett veszteségeiket.

## Balkán harctér:

A helyzet változatlan. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Milano. A lapok harctéri tudósítói jelentik, hogy az olasz offenzíva a kezdet stádiumában van és arra irányul, hogy áttörje az osztrák-magyar frontot, vagy más döntő eredményt érjen el. Az olasz lapok a Heradát főcélnak jelentik ki és bevallják, hogy Seló ellen irányult a főerőfeszítés, amelyet öt válogatott dandár támogatott és még pótdandárokat is harebavetettek.

## Hatvan fok meleg a Macedón arcvonalon.

Berlin, augusztus 23. (Hivatalos.)  
A nagy főhadiszállás jelenti:

## Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Az utolsó napok eredménytelen részleges előretörései után az angolok tegnap Langemark és Hollebecke között ismét egységes nagyobb támadásokba mentek át, amelyek egész napon át a késő éjszakába is bele nyulva tartottak és súlyos harcokhoz vezettek. Sok helyütt új erők latbavetésével hatszor is előrenyomultak vonalaink ellen. Vitéz csapataink makacs ellenállásban mindannyiszor visszavetették őket. A számos páncélos gépkocsiból, amelyek az állásainkon való áttörést kellett hogy lehetővé tegyék, a legtöbbet tüzünk elpusztította. Két helyet kivéve, St. Juliennétől keletre és az Ipern—menini ut egyik pontján a 15 kilométeres harcvonalon teljesen megtartottuk első árkaikat. A Lens ellen intézett rövid pergőtüz után ma kora reggel előretörő ellenséges osztagokat visszavetettük. Itt a harcok tovább is folynak. St.-Quentin belső negyedét az ellenség most is hevesen tüzeli.

## A német trónörökös hadcsoportja:

A verduni elkeseredett csatában tegnap a nap folyamán szünet állott be, csak este felé kapott az ellenség tüztevékenysége a Maas mindkét partján ismét tetemesebb erőre. Ezt a tüzelőkészítést támadások követték, a Wacherauville-Beaumonti uttól mindkét oldalt a franciáknak nehéz tusa után csak az uttól nyugatra sikerült keskeny harcvonalon legelső árkaikban lábukat megvetniük. Egyébként mindenütt véresen visszavertük őket. Előretöréseik több ízben megsemmisítő tüzünk miatt nem tudtak kifejlődni. Az angol partok ellen intézett légi támadásban Margate Ramsgate és Dover katonai telepeit eredményesen bombáztuk. A számos légi harc során az ellenség 3 repülőgépet veszített, a mi repülőgépeink közül 2 nem tért vissza.

## Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Az oroszok a falvak felperzselése után az Aatól keletre levő állásokat egészen az Oding-Brigaun vonalig kiürítették. A feladott területet harc nélkül megszállottuk.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A Pruth és Moldova között a harcivétekenység helyenként élénkebb volt. Grosescitől északra, a Susita-völgyben és Sovejanako erős tüzelőkészítés után indított ismételt ellenséges részleges támadások eredménytelenek maradtak.

Mackensen vezértábornagy hadsereg portja:

A helyzet változatlan. Macedon arcvonalon a napon közel 60 fok Celsius meleg következtében a harcivétekenység csekély volt. A Csernahajlásban éledt fel időnként a tüzéségi tűz. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

## Zichy János folytatja akcióját.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Egyik fővárosi estilap jelenti, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök az új miniszterek kinevezésére vonatkozó előterjesztését felküldötte a kabinetirodába. Öfelsége a kinevezési okiratot két három napon belül aláírja és a Wekerle kormány már a jövő héten megtartja első minisztertanácsát.

Egy másik estilap azt jelenti, hogy holnap minisztertanács lesz, amely után Wekerle Sándor miniszterelnök Bécsbe utazik.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Vázsonyi Vilmos választójogi miniszter ma délután-üldülésre családjával Balatonfüredre utazott.

Egyik kormánypárti esti lap írja:

Mindenki bizonyosra veszi, hogy Wekerle Sándor miniszterelnöknek van terve, amely a képviselőházat hozzásegíti a munkaképességhez, a teljes fájekeozatlanság mégis nyugtalanságot kelt, mert egyfelől a tét, a választójogi megvalósítása, másfelől a nehézségek is egészen jelentékenyek. Ennek folytán ma is változatlan a politikai körök érdeklődése azok iránt a régebbi kísérletek iránt, amelyek ugyanezt a célt hajszolták. Ujra meg újra fölvetik a kérdést, hogy vajjon Zichy János gróf a megváltozott helyzetben is folytatja-e akcióját? Zichy János gróf tegnapelőtt Budapesten tartózkodott s mert ezt az alkalmat sem mulasztotta el, hogy politikai barátjaival megbeszélést folytasson, a kérdésnek aktualitása is támadt.

Olyan helyen, ahól Zichy gróf szándékait a vele való állandó érintkezés révén teljesen ismerik, erről a kérdésről a következő információt adták.

— Wekerle miniszterelnöksége nem alterálja Zichy János gróf akcióját, éppen csak várakozásra készíti. Könnyen meglehet, hogy a gróf, akinek a parlamenti munkaképesség biztosításán túl sem tárgyi kívánsága, sem személyes ambíciója nincsen, *lesz minden további kísérletről, ha Wekerle Sándor miniszterelnök megtudja szerezni a választójogi javaslat számára a többséget.* Most nyugodtan visszavonult Nagykanizsára, ahonnan csak szeptember közepétől, a képviselőház megnyitására jön újra föl. Akkor dől majd el, segítségére siet-e Wekerle, vagy — s ez a miniszterelnök kísérleteinek sikertelenségére áll — a maga kezére dolgozik-e tovább.

Zichy János gróf, értesülésünk szerint, minden eshetőségre elkészült, amennyiben a különböző pártokhoz tartozó politikai barátjaival együtt, kidolgozta azt a programtervezetet, amely a mostani pártkeretek megbontására hivatott. A gomb megvan, most már csak a kabátot kell hozzávarrni.

A tervezett alakulás irányát az a bizonyosság jelzi, hogy Zichy János gróf elsősorban munkapárti pártember s így valószínű az a feltevés, hogy a munkapárt megbontása a

célja. A valóság éppen ellenkezően az, hogy a gróf a kormányt támogató pártok választójogi-ellenes elemeivel kacérkodik s minden igyekezete az, hogy ezeket a munkapárttal való szoros együttműködésre bírja. Ha nem is annyira messzemenők, mint Tiszai és a munkapárti, mélyrehatók Zichy János gróf választójogi aggodalmai is s a programtervezet tudunkkal tényleg nagyobb súlyt vet a nemzeti szupremácia biztosítására, mint a jogkiterjesztés mértékére: Zichy a magyar irás s olvasás tudásához óhajtja kötni a választói jogosultságot, a korhatár kérdésében azonban elmegy a kormány választójogi programjának liberalizmusáig.

## „Mindenkinek joga van egy gulyáshoz.”

— Bécsi tudósítónktól. —

Hogy mi minden miatt szaladnak az élelmiszor mizériák alatt nyögő bécsiek a bírósághoz, azt érdekesen mondja el bécsi tudósításunk, amelyből kitűnik, hogy habár az osztrák főváros még nem egészen a nyugat, de az bizonyos, hogy a népe nem olyan lusta, mint mi keletiek, akiknek a hátából szijat hasíthatnak, még akkor sem jajdulunk fel. Három egymástól teljesen független ügyben kellett a bécsi bíróságoknak ítélezniük és ez a három törvényszéki jelenet élénken bizonyítja, hogy a bécsiek nem ismernek tréfát, amikor a gyomrukról van szó.

Egy huszárcapitány följelentést tett a miatt, hogy Freudenauban egy löversony alkalmával a zsoke klub tagjai részére fentartott büffében egy borjupörköltért, amelyben néhány darab hus és burgonya volt, hat koronát kellett fizetnie. A büffének Démel Anna, a híres udvari cukrászának a tulajdonosa a bérlelője. A bíró előtt azt jelentette, hogy ő nem bűnös. Husz éve vezeti ezt a büffét, a Zsoke Klub határozott kívánságára meleg konyhát tart benne. A vádlalat nagyon drága, mert igen elkényeztetett, elsőrendű publikum részére kell főznie. Az ételeket a városban készítik el és kocsival viszik ki a versenyterre. Csak a legjobbat szabad nyújtania, s minthogy azonban a meleg ételeket nem igen fogyasztják, az üzlet semmit sem hajt és csak az előkelő klubba való tekintettel tartja fenn.

A bíró felmentette a vádlottat, noha a borjupörkölt nem luxus cikk, de figyelembe kellett vennie a helyzetet és a viszonyokat, amelyek közt azt felszolgálják. Ha valaki Freudenauban, a Zsoke Klub büfféjében, tehát olyan helyen, ahol magas beléptidíjat fizetnek csak azért, hogy egy pár lónak a futását lássák, borjupörköltet eszik egy nagy fényűzéssel be rendezett helyiségben, akkor annak az ára miatt nem szabad panaszkodnia. Az árdragitási rendelet nem olyan személyekre vonatko-

zik, akik multságokra sokat költenek. Az esetet éppen úgy kell megítélni, mint hogyha valaki a szobán lévő helyiségben pezsgőt ivott volna, már pedig a pezsgő ára miatt igazán nem lehet a bírósághoz menni, mert ennek nem az a feladata, hogy a luxust védje.

Ugyanesak egy pörkölt miatt állítottak egy másik híres bécsi vendéglőst a bíróság elé. Mindenki ismeri a Wolzenen a Dominikáuspincét, amelynek tulajdonosa egy vendégének, aki este nyolc órakor Esterházy-gulyást kért, azt mondotta, hogy ez az étel már elfogyott, noha az étlapon még nem volt kitörölve. A vádlott azzal védekezett, hogy nyolc órakor már csak négy adag gulyás volt, amelyet azonban este hat órakor már megrendelt és kifizetett négy vendég.

A panaszos, akit tanuként hallgatott ki a bíró, ama véleményének adott kifejezést, hogy a legolcsóbb ételeknek ilyen félretétele nem helyeselhető, mert akkor például a hivatalnokok és a fixizetési emberek, akik csak este hét és nyolc órakor mehetnek a vendéglőbe, hátrányba kerülnek azokkal az emberekkel, akik már este hat órakor megrendelhetik:

Bíró: Ez helyes, minden embernek joga van a gulyásra. Másrészt azonban meggondolandó, hogy nem mindegy-e, vajjon a vendég már este hat órakor az asztalára téteti az ételt és nyolc órakor eszi meg, vagy pedig hat órakor megrendeli és nyolc órakor jön el érte. Meg kell állapítania a bíróságnak, vajjon igaz-e, hogy a négy utolsó adagot már hat órakor megrendelték és ezért a tárgyalást elnapolom.

A híres Dobner kávéház tulajdonosa szintén a bíróság elé került, mert egy vendégtől megtagadott egy üveg sört. Hoffmann József nyugalmazott pénzügyigazgató följelentést tett, hogy a vádlott a kávéházában éjfél tájban egy alezredesnek felszolgáltattott egy üveg sört, noha több vendégnek már este tíz óra tájban azt mondták, hogy a sör este elfogyott.

A kávéház kijelentette a bíróság előtt, hogy azon az estén már kilenc órakor nem volt söre és a felirónó egyetlenegy üveggel tett félre az ő számára, mert ezt megparancsolta neki. Mikor tízenegy óra tájban hazajött a színházból, egy alezredes, aki az ő törzsvendége, azt kérdezte, talán lehetne egy üveg sört kapni. Hogy szivességet tegyen a törzstisztnak, átengedte a saját vacsorájához félretett üveg sört. Egy asztaltársaság, amelyben a pénzügyigazgató is helyet foglalt, kijelentette, hogy ilyen protekciót nem szabad gyakorolni. Megmagyarázta a társaságnak, hogy a dolog hogy áll, azt hitte, hogy ezzel el van intézve. Az alezredes azonban, mikor a többi vendég szemrehányásairól tudomást szerzett, úgy nyilatkozott, hogy ezek az emberek az egész héten ugys csak vizet isznak, most ne akarjanak egyszerre sört inni. A pénzügyigazgató, aki ezt a megjegyzést hallotta, dühében tette meg a följelentést.

A bíró tanuként hallgatta ki a felirónót, aki mindenben megerősítette főnöke vallomását, ennek alapján a bíró felmentette a kávést.

## TANÜGY.

(—) Vizsgálatok és beiratások a főreáliskolában. Augusztus 30-án, esütörtökön reggel 9 órakor tartják a reáliskolai javító, magán- és pótlóvizsgálatokat a Közművelődési palotában, a főlvételi vizsgálatokat pedig 31-én, pénteken ugyancsak reggel 9 órától ugyanott. A beiratások ellenben a liceum épületben lesznek szeptember 1. 3. és 4. napjain délelőtt 9—12. Az iskolaév megnyitása szeptember 5-én. A vall. és közokt. miniszteriumnak kivételes intézke-

désére a folyó iskolaévben az aradi áll. főreáliskolában javító és pótló érettségi vizsgálatokat is tartanak szeptember hó 6-án az igazgató elnöklésével.

(—) **Beírások az aradi iskolákban.** Arad város községi iskolaszéke és az állami elemi iskolák gondnoksága közhírré teszi, hogy az iskolai beírások az elemi, polgári és ipariskolákba Aradon szeptember 1-4-én lesznek délután 8-12 és délután 2-5 óráig. A 6-12 éves tanköteleseket csak a lakásuk körzetében lévő iskolákba veszik föl. A községi és állami elemi iskolákban tandíj nincsen, csak 50 fillér beíratási díjat kell fizetni. A polgári fiu- és leányiskolákba beíratkozók a tandíjon kívül 8

korona beíratási díjat tartoznak fizetni. Ezekben az iskolákban a helybeli tanulók évi tandíja 24, a vidékieké 48 korona. A női ipariskolában az évi tandíj 60 korona. A helybeli szegénysorsu szülők vagy gyámok a polgári fiuiskolába beírandó gyermekeik vagy gyámoltjaik részére tandíjmérséklést folyó évi augusztus 25-től 31-ig bezárólag a belvárosi kapitányi hivatalnál, a Poltura, Sága és Gájkülvárosokban, valamint a Tanyákon lakók pedig a gáji kapitányi hivatalnál kérhetik. Később jelentkezők tandíjmérséklésben nem részesülnek.

— **Tankönyvek** az összes helybeli és megyei tanintézetek részére kaphatók *Olah Sándor* és *Tarsa* könyvkereskedésében. Telefon 2-30.

## Visszaállították a rajonirozást.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A gabona vásárlásra vonatkozólag ma rendelet lépett életbe, amely a gabonavásárlást rajonirozza. Ezt a rendeletet még az előző kormány földművelésügyi minisztere, Ghillányi Imre báró készítette el és ki is adta, a közvélemény felzudulása következtében azonban az Esterházy-kormány hatályon kívül helyezte, illetőleg a gabona bevásárlásról kiadott pótrendeletben úgy intézkedett, hogy az ország bármely területén vásárolhat a bizományos gabonát és hogy az átvétel csak október 15-én történik meg. Az időközben tapasztalt visszaélések, különösen a gabonauzsora és a csempészés, ugylászik *Hadik János* gróf közlekedési minisztert más elhatározásra bírta.

*Hadik János* gróf ma egy fővárosi újságról a következő nyilatkozatot tette:

A gabonavásárlásra vonatkozólag a rajonirozást elrendeltük és az erre vonatkozó rendeletet már ki is adtam. A rajonirozás mellett kellett dönteni, mert csak ezzel vagyunk képe-

sek megakadályozni azokat a visszaéléseket, amelyeket a szabad vásárlás mellett országszerte elkövettek. A rajonirozás azt jelenti, hogy az országot bizonyos körzetekre osztottuk, a körzeteken belül csak hivatalos bizományosoknak van joguk vásárolni. Ezzel aztán elkerüljük azt a bizonytalanságot és zavart, amely eddig a vásárlásokban előállott. Ezután kizárólag a Hadi Termény úján lehet gabonát vásárolni. A helybeli átvételi bizottságok a maguk körzetében mindenütt megkezdtek működésüket. Remélem, hogy ezek az intézkedések teljes mértékben biztosítani tudják a visszaélések elkerülését és remélem, hogy a városok ellátásában semmiféle akadály nem lesz. Az új rendelet különben a mai nappal lépett életbe.

## A gyulai honvédek csalója.

(A manipuláns őrmester 84,000 koronája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyváradi honvédugyész 1915 tavaszán házkutatást tartott *Bartha István* honvédfőszámvivőnél *Obrincsik István* nagyváradi honvédezredes jelenlétében. A házkutatás eredménnyel járt: 84000 koronát találtak a gyulai 2. honvédpótzászlóalj főszámvivő őrmesterénél, de annak eredetét nem árulta el, hanem annyit mondott:

— Kutasson utána és derítse ki a főügyész ur.

Ki is derítette azoknak a szállítóknak segítségével, akik 1914 októbertől 1915 áprilisig a pótzászlóaljnak húst, gabonát, ecetet, borsót és babot szállítottak. Ezeknek vallomásából kiderült, hogy *Bartha István* manipuláns őrmester, *Kéri István* számvivő altiszt és *Pugaa Pál* szakaszvezető, akik bevásárlásra kaptak megbízást, a szállítókkal számlákat állítottak ki olyan árukért, amelyeket nem szállítottak vagy más minőségűt szállítottak helyette. Ily módon a kincstár 152000 korona erejéig károsították meg. A számlákba többet és más minőségűt írtak be. Ezért napokon át tartott tárgyalás után *Bartha István* lefokozták, érdemeleiktől megfosztották, 8 évi s 8 havi súlyos börtönre, *Kéri Lajos* lefokozásra, 4 évi 2 havi súlyos börtönre, *Pugna Pált* lefokozásra, 3 évi 2 havi börtönre ítélte, *Sal József* koporsógyárost felmentette a honvédhadosztálybíróság, ezt az ítéletet a honvédfőtörvényszék megerősítette.

Az ítéletet *Pernecsky* altábornagy végrehajtotta.

A háborús bünessélekmény katonai bünszövetkezetének elítélése után polgári utra terelték az ügyet, s a szállítók közül *Najmann György* gyulai husszállító, *Jámbor István*, *Lusztig Adolf* és *Fuchs Lipótné* gyulai lakosokat vád alá helyezték, majd tárgyalás után *Najmann Györgyöt* felmentette a gyulai törvényszék, *Jámbor Istvánt* 3 havi fogházra és 300 koronára, *Lusztig Adolfot* 2 havi fogházra s 820 koronára, *Fuchs Lipótnét* 2 havi fogházra s 800 korona pénzbüntetésre ítélte. A katonai kincstár kárát 152000 koronában állapította meg az ítélet.

Felebbezés folytán az ítélet a nagyváradi királyi ítéletábrányának *Harmathy Károly* kuriai bíró elnöklésével ítélező tanácsa elé került.

*Najmann György* előadta, hogy vele egyetemes számlákat állítottak ki a sok kis számla helyett a katonák, akikben megbízott. Az áru mennyiségét és minőségét nem írta be, mert a jegyzék nem volt nála, s azt mondták neki hogy az elszámolás céljából szükséges a nyugta, majd ők kitöltik. A felmutatott nyugtáknál elmondja, hogy ő 14000 kilogramm zsirt sose szállított, se 1300-at, se 375-öt. Azt *Bartha* írhatta be. Ő kellő megnyugtató után az egyetemes számlát ki is állította. *Jámbor István* előadta, hogy *Kéri Lajos* azon előadással kért tőle számlát, hogy több áruval rendelkezik, mint amennyinek vásárlását okiratokkal tudja igazolni s ezért adjon egy nyugtát, amelybe ezeket az árukat befojlalja, mintha ő szállította volna, *Lusztig Adolf* beismerte, hogy rá-

szedték a katonák s olyan árut is nyugtáztak vele, amelyeket nem szállított, ecetet, darát, borsót. *Fuchs Lajosné* is beismerte ezt, *Jámbor* hiszékenységet hozta fel védelméül. De *Kéri* becsapta őket s ők megtették mindent, ne veszítsék el becsületüket. Az ajándékozásról kiderült, hogy semmit se kaptak a túlfel-számított összegekből, sőt *Najmann* egy tájképpipát adott *Kérinek*, *Pugna* pedig 50 koronát kért tőle, mert elvitte a boltba a neki járó pénzt. Mindenik csak a szállított mennyiség árát kapta meg.

Az ítélet felolvasása után s két napig tartó tárgyalás a következő ítélettel végződött:

A királyi tábla sikkasztással halmazatban lévő csalásban találta bünessőknek *Jámbor Istvánt*, *Fuchs Lipótnét* és *Lusztig Adolfot* s ezért *Jámbor* büntetését 6 hónapra emelte fel, a másik kettőt 2-2 hónapi fogházra szállította le s a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vette. *Najmann György* felmentését a tábla helybenhagyta.

## Apponyi Albert nemzetiségi politikája.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

*Tóth János* kultuszminiszteri államtitkár aki edvatevőleg *Zlinszky István* az egyesült függetlenségi és 48-as párt elnökével együtt *Eberhardon* járt, hogy *Apponyi* elhatározását közvejtse *Wekerlének*, tegnap átadta a kultuszminiszter választát a kormány új elnökének. Fővárosi munkatársunknak e váiasz lényegéről a következőket sikerült a kultuszminiszteri egyik bizalmasától megtudnia:

— Az *Eberhardon* betegen fekvő *Apponyi Albert* grófiál *Tóth János* és *Zlinszky István* közötték *Wekerlének* azt a szilárd elhatározását, hogy teljes mértékben átveszi az Esterházy-kormány programját és ennek alapján számít arra, hogy *Apponyi Albert* is megtartja a kabinetben tárcáját. A kultuszminiszter, aki két bizalmas párthívőtől minden irányban tájékozódást szerzett magának azokról a tárgyalásokról, amelyek *Wekerle* és az Esterházy-kormány tagjai között folytak, a kapott felvilágosításokból azt a meggyőződést merítette, hogy politikai rendszerváltozásról szó sincs, csak olyan személyi változásról, amely a Tisza bukása után létrejött új alakulás programját és parlamenti bázisát egyáltalán nem érinti. Minthogy pedig az egyesült függetlenségi és 48-as pártnak parlamenti vezére sem a múltban soha, sem most nem üz s nem is akar üzni személyi politikát, *Tóth János* utján üzente meg *Wekerlének*, hogy a kultusztárcát továbbra is megtartja.

— A gazdasági kiegyezés dolgában *Wekerle* is honorálta *Apponyi* gróf elvi álláspontját, amelyet az Esterházy-kormány bemutatkozásakor a képviselőházban kifejtett, tehát ez a kérdés is teljesen tisztázódott, mielőtt a kultuszminiszter végleges elhatározásra jutott volna.

Ami pedig azokat a felmerült kombinációkat illeti, hogy *Wekerle* állítólag nem helyesli a kultuszminiszter nemzetiségi politikáját, vagyis azt a taktikát, amit reszortjánál ebben az irányban felállított magának, s ilyenformán ez lesz az első ütközőpont, amely a kormányelnök és a kultuszminiszter egyetértése közé éket fog verni, teljes hitelességgel meg kell állapítani, hogy ez a kérdés egyálta-

lán fel sem vetődött, s Wekerle természetesen ezzel a nemzetiségi taktikával együtt vállalta Apponyi kultusz-miniszerségét.

Ugy tudjuk, hogy Apponyi semmitéle támadás kedvéért le nem tér arról az egyenes útról, amelyre a román tanítóképzők bezárásával rálépett.

## Hatvanezer koronával becsapott megrendelők.

(Szélhámosság tüzfával.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

(Gonda B. tüzfanyagkereskedő.)

Schiller Márkus fűszerkereskedőnek Stáry-utca 5. szám alatt van az üzlete. A tulajdonos katona, a boltot a felesége és fia vezeti. Kis üzlet az egész, nagy vezetés nem kell hozzá, de igen jól megy és József 31—90. számmal telefonja is van. Amíg Schiller be nem rukkolt, Vas-utca 7. szám alatt levő lakásán az egyik szobát irodának használta. Rendesen berendezett kis iroda ez, van benne két íróasztal, egy szekrény és székek. A bejárata az udvarról nyílik, oda néz ki az ablaka is.

Négy héttel ezelőtt Schillerék elhatározták, hogy ezt az irodát albérletbe adják. Telefonhasználatot hirdették a szobát, úgy gondolták, hogy aki kivessi, az majd a fűszerkereskedés telefonját használhatja. Igaz, hogy a lakás és a bolt más-más utcában vannak, de ha mostanában valaki telefonálni akar, elmehet elvégre egy pár lépést.

Ezelőtt 14 nappal egy vöröses, alacsony, kicsit himlőheyes fiatalember jelentkezett és kibérelte a szobát. Gonda tüzfanyagkereskedőnek mutatkozott be. Elmondta, hogy neki Nagymaroson van gőzfűrésze, de itt városi irodát akar tartani, ahol megrendeléseket fogad majd el, mert nemsokára megkezdí a tüzfanyag beszállítását s eladását. Schillerné 80 koronára mondta a szoba árát. Az idegen ezt nem sokalta, kifizette és birtokba vette a helyiséget és egy iv fehér papírra körta a kapura: „Gonda B. tüzfanyagkereskedő.”

Ettől a naptól kezdve egyetlen egyszer látták Schillerék Gonda urat, amikor két kisasszonnyal megjelent és azokat beültette az irodába. A két kisasszony: Schomus Zsófia és Schiller Lily szintén hirdetés révén került az állítólagos Gondához, kezdőfizetéssel és azzal a munkakörrel, hogy a beérkező tüzfanyagmegrendeléseket fölvegyék és a fizetni jövő rendelőkötől a pénzt átvéve, számlát állítsanak ki.

Azon az első napon, amikor Gonda az irodát installálta, mindjárt nagy bucsujárás volt, mert Gonda helyi ügynököket hirdetett a lak 90 korona fixum, havi egy mm. tüzfanyag és 10 százalék jutalék ellenében tüzfanyagmegrendelések gyűjtésére vállalkozni. Egy sereg ember jelentkezett, mert az nagyon valószínűnek látszott, hogy tüzfanyagra nem lesz nehéz megrendeléseket kapni. Gonda fölfogadott öt ügynököt, kioktatta és utnak indította őket. Ettől a naptól kezdve alkalmazottak és senki más nem látta többé az irodában Gonda urat. A találkozás minden nap másutt történt.

(A nagymarosi „fűrésze.”)

Az ügynökök: két asszony, névszerint Teisenbuck Amália és Zsambek Ilona vezetésével főleg a IV., VIII. és IX. kerületben, mint a melyek közel vannak a Vas-utcai irodához, indultak el rendeléseket gyűjteni. Az eredmény várakozáson felül volt. Miután Gonda megbízásából azt ígérték, hogy már két métermázsas tüzfanyag szállítanak és a fűtározás jövő héten megindul, nem volt lakás és üzlet, ahol megrendelést ne adtak volna két, öt, sőt tíz métermázsas tüzfanyagra. Igaz, hogy az ár 10 korona 92 fillérre volt meghatározva, de mindenki örült, hogy még a maximális áron felül is kaphat lát.

Az ügynökök csak a megrendelést vették fel, de közölték a vevőkkel, hogy a vételeirat számla ellenében előre, be kell fizetni a Vas-utcai irodában. Aki a megrendelést követő napon nem fizeti be a pénzt, elveszti igényét a fára.

Délben és este az ügynökök bevitték az irodába a megrendeléseket és a kisasszonyok — Kapott utasítás szerint — beirták egy könyvbe. Mikor aztán a megrendelő jelentkezett és fizetett, akkor este az ügynök a megrendelés után megkapta a jutalékot. Gonda ur sohase volt az irodában: ő „Nagymaroson” tartózkodott napközben a „fűrésznél”, de a kisasszonyoknak mindennap megtelefonálta, hogy este melyik kávéházba jöjjenek el és hozzák el az aznapi bevételt és a megrendeléseket. Igen pontos ember volt ez a Gonda: mindennap megrevidéalt a bevételt és magához vette a megrendeléseket, hogy a lát majd elküldeti. Az irodába nem ment be és minden este másik kávéházban adott rendezvoust alkalmazottainak.

Tizenegy nap alatt közel 60.000 koronát liferáltak a kisasszonyok be Gonda urnak a kávéházakba, nagyrészt apró, 20 és 50 korona között váltakozó megrendelésekből. Csak egy nagyobb megrendelő volt: egy Guttmann nevű Gyulai Pál-utcai tüzfanyakereskedő, aki — látva a nagykereskedő ur nagy forgalmát — közel 2000 koronáért vett tüzfanyagot és sirtja ma pénzét.

A házbeliéknél feltűnt az a rettenetes tolongás, egyesek érdeklődtek is, hogy vajon lehet-e a tüzfanyagkereskedő urnak fizetni, mások már sürgetni kezdték a kifizetett fát és így történt, hogy harmadnapja fölhívták a rendőrség figyelmét is a nagyszabású tüzfanyakereskedésre. A rendőrségen a Bialoszkurszky detektívcsoporthoz bízták meg a nyomozással, a mely Juhász nevű detektívnek adta kezébe az ügyet.

(Távozás a balfenéken.)

Szombaton délután Juhász detektív beült a vas-utcai irodába és végignézte a megrendelők tolongását. A kisasszonyok ezen a napon is beszédtek a pénzt, éppen csak a jutalékokat nem fizették ki az ügynököknek. Az állítólagos Gondától azt az utasítást kapták, hogy este az Andrassy kávéházban, az Aréna uton adják át majd az aznapi bevételt.

Körülbélül 5000 koronát vettek be ezen a napon a lányok, akik a megjelölt órában Juhász detektívvel együtt indultak el az Andrassy kávéházba. A lányok már a kávéházon kívül megmutatták Juhásznak az ott várakozó főnöküket és abban állapodtak meg a detektívvel, hogy ők leülnek Gondával és amikor a pénzt átadják, Juhász majd rajtuk üt és letartóztatja Gondát.

Hogy vett-e észre valamit Gonda, vagy idegesek voltak-e a lányok és figyelmeztették, azt még nem tudni, tény az, hogy amikor a lányok néhány percig referáltak neki és a pénzt át akarták adni, azt mondta, hogy várjanak, csak telefonálni megy és ezzel kiment. Az ügyes és szemüles detektív kicsit későn vette észre, hogy Gonda ur kifelé tart. Mire ő maga is fölkel és követni akarta, addigra csak any-

nyit állapíthatott meg, hogy a szélhámos egy mellékhelyiségen keresztül az udvaron át megszökött. Kalapját és botját otthagyta. Juhász detektív a kalappal, a bottal és a lefoglalt 5000 koronával visszatért a Vas utcába.

Gondát ma is keresik. A rendőrség azért nem adott ki eddig hivatalos jelentést erről az ügyről, mert restellte, hogy a detektívtestület egyik tagja ilyen példátlan ügyetlenséggel nagyon megszökni egy szélhámost, aki több száz erubert károsított meg.

## Nincs kancellárválság.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin. A birodalmi gyűlés főbizottságának tegnap délután tartott ülésén nagy meglepetést és konsternációt keltett Michaelis kancellárnak az a kijelentése, hogy nem áll a többségi pártok ismért békerezolúciója alapján. Azt hitték, hogy emiatt lesz kancellárválság.

A birodalmi gyűlés nagybizottságának mai ülésén elintéződött a birodalmi gyűlés többsége és a birodalmi kancellár között történt tegnapi összeütközés, amelyet a sajtóban komolyan ítéltek meg. Hausmann képviselő a többségi pártok nevében kijelentette, hogy a birodalmi kancellár nyilatkozatát július 19-i beszédére vonatkozólag félreértették. A birodalmi kancellár tegnapi második kijelentése elintézte a félreértést. A szónok üdvözli a kancellár kijelentéseit. Majd a szabadelvű-párt szónoka üdvözölte a kancellár kijelentéseit.

Kühlmann külügyi államtitkár bizalmas kijelentéseket tett a vitában felmerült több kérdésre. Közlést tett az Ausztria-Magyarországgal és különösen a semleges államokkal folytatott kereskedelem-politikai tárgyalások állásáról és kijelentette, hogy azokat a károsodásokat, melyek a német vagyont és gazdasági életet érték a ellenség részéről, pontosan feljegyzik. A számlát az ellenséges államoknak nyújtják be.

Capelle tengerészeti államtitkár megállapítja, hogy a tengeralattjárók által előidézett elsüllyesztések eredménye a tengerészeti hivatal várakozását ötven százalékkal fölülmulta. Rámutatott arra a nem eléggé méltányolható körülményre, hogy ma csupán egy hajó elsüllyesztése is az ententerá nézve sokkal élesebb formában érezhető, mint a buvárhajó harc kezdetén. Hangsúlyozza, hogy a tengeralattjáró háború folytatására a legszükségesebb hadianyag és személyzet a kellő mértékben rendelkezésre áll és hogy katonai tekintetben semmiféle kétség sem támadhat a tengeralattjáró harc további hatásos folytatása dolgában.

Bécs. Berlinből jelentik: Michaelis kancellár ma este a főhadiszállásra utazik. Ez a látogatás nem függ össze a birodalmi gyűlés tegnapi főbizottságában beállott fordulattal. A nagyobb politikai viták a kancellár távollétében szünetelnek és a főbizottság pénteken gazdasági és katonai kérdéseket vesz csak tárgyalás alá. A kancellár szombaton visszatér és már hétfőn folytathatják a politikai vitát.

## Olvassa naponta

Az „Aradi Közlöny” apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny”-ben.

# Aradi önkéntes szökése az orosz fogságból.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Több mint egy esztendeig volt az oroszok foglya Petika Petrilia az aradi 33. gyalogezred önkéntes tizedese, egy magyarádi család sarja, aki ma délután román nemzeti öltözetben, gyolcs ingben és gyolcs nadrágban, gubával a vállán mintha csak a havasok közül érkeznek meg, állított be, ismerőseinek, rokonainak ámulatára és meglepetésére Aradra. Ebben a paraszt öltözetben élte át erdőben és jó akaratu emberek házainak padlásán fogsága idejének legnagyobb részét, míg végre szantalan, halálos veszedelemmel járó kaland után sikerült a mi hős seregeink által áttört orosz fronton keresztül lopotnia és Kirlibában egy parancsnokságunknál jelentkezve Aradra eljutnia. Az Aradi Közlöny tudósítója előtt Petika önkéntes a következőképpen mondotta el rendkívül érdekes kalandjainak sorozatát:

— A múlt esztendő július 28-án a Kopilas hegyet védtük, illetve a századom támadást intézett az orosz front ellen. Az esős időjárást hirtelen sűrű köd váltotta föl olyannyira, hogy mi észre se vettük, hogy az oroszok a mi állásainktól jobbra és balra benyomultak és a ködös tulerővel megadásra kényszerítettek bennünket. Fogságba estünk és az oroszok ismert szokásukhoz hasonlóan hozzáláttak kifosztásunkhoz, ami majdnem az életembe került, mert az oldalamon lévő az olasz frontról magammal hozott tőrserű kés volt és az egyik orosz katona már felém szurt, mert azt hitte, hogy a fegyveremet talán ellene akarom felhasználni. Szerencsémre a bajtársam megakadályozta őt ebben és így megmenekültem. A harc színteréről egy járőr vitt el bennünket. Két nap ugyyszólván futottak velünk, emi nem adtak és Csernovitzban adtak át bennünket egy magasabb orosz katonai parancsnokságnak. Itt azonnal beosztottak bennünket munkásokoztagokba, engem mint önkéntest egy kilencventagu csoport felügyelőjévé tettek meg. Körülbelül két hétig voltunk itt, majd elküldtek bennünket a Prut mellé egy vasuti hid munká-

lataihoz, ahol földet hánvattak velünk. December másodikán jutottunk el a Bukovinában fekvő Cudin községbe. Erdő munkára fogtak bennünket és itt először bántak velünk, csak az volt a nagy baj, hogy néha három-négy napig is kenyér nélkül voltunk, mert

**a szállítási viszonyok ekkora már teljesen megromlottak.**

Az ételmezésünk teljesen rendszertelen volt, néha annyi kaptunk, hogy azt sem tudtuk mit csináljunk vele, máskor pedig éhezünk. Én megismerkedtem a községben több román családdal, akik igen szívesen láttak el étellel, úgy hogy semmiben sem szenvedtem hiányt.

— Cudinban arról értesültem, hogy el akarnak szállítani bennünket Strázsára, hadi munkára. Ekkor elhatároztam, egy Gligor János nevű bajtársammal együtt, hogy megszökünk a fogságunkból. Cudinban egy csendőr mesterünk nővérét avatiam be a tervünkbe, aki szívesen ajánlkozott arra, hogy ameddig csak lehet rejtget bennünket és felajánlotta a segítségét. A legfontosabb teendő az volt, hogy

**orosz egyenruhát szerezzünk.**

ami meg is történt, mert az ottani lakosság az orosz katonáktól igen sok ruhát tudott vásárolni. Egy-két napig egy háznak a padlásán rejtgettek, azonban az oroszok neszt vették, illetve a háziasszonyom házat figyelték és ezért a község körül elterülő erdőbe vettük be magunkat. Hetekig és hónapokig éltünk itt, de én sajnos súlyosan megbetegedtem és be kellett mennem a községbe, hogy valahol gyógyszer szerezzek. Mikor meghallottam, hogy orosz járőrök keresnek szövevényeket és tartani lehetett attól, hogy az erdőt is átkutatják, elhatároztam, hogy ismét visszamegyek pártfogom házához, hogy ott az istálló padlásán elrejtőzök, amíg az egészségem egy kissé helyreáll. Alig hogy egy pár szót beszéltem a ház-

beliekkel és ezek rábeszélésére gyorsan behúzódtam a padlásra, megjelent a ház előtt egy orosz katona, aki azonnal felelősségre vonta a háziasszony leányát, mert meghallotta, hogy valakivel beszélgetett. Nagynehezen lehetett csak megnyugtanni az oroszot, aki azonban bizalmatlan maradt és elment, hogy társait előhívja és a házat körülvegyék és átkutassák. A házbeltől jelt kapva lekuszam a padlásról és amint a ház elé értem, észrevettem, hogy körülbelül

**negyven lépésnyire közeledik már az orosz járőr.**

Ezek a csizmám által a fagyos uton okozott zajra figyelmessé lettek, de szerencsére nem néztek abba az irányba, amelyben én haladtam. Másfelé figyeltek, mert egy másik irányból várták a falu más részében járó járőrt. Én egy fa mögé húzódtam, hogy a két patrul találkozását elkerüljem. Azonban a helyzetem rettentően kritikussá vált. Ha a másik irányból felém tartó két emberből álló patrul ama fa felé tekint, amely mögöt én álltam, akkor okvetlenül észre kell venniük és akkor megfognak, vagy lelőnek. Én tehát a végsőre határoztam el magamat. Levetettem csizmámat és térdig érő hóban futásnak eredtem a falu alatt folyó víz irányába, ennek a jegén át igyekeztem menekülni. A jég betört alattam és én a vizen átgázolva átjutottam a tulsó partra. Visszapillantva láttam, hogy a járőr keresi a nyomomat, azonban nem találja.

— Ennek az évnek tavaszáig ismét az erdőben tartózkodtunk, de látva hogy nincsen menekülés elhatároztuk, hogy az orosz front felé próbálunk eljutni és abban biztunk, hogy az orosz egyenruha, amelyet viseltünk, ebben segítségünkre lesz. Elérkeztünk Vosnitz község irányába, azonban itt egy folyó hidján kellett átmennünk, ahol igazolványokat kértek tőlünk. Ez természetesen nálunk nem volt, ezért a hidőrség elfogott bennünket és Csernovitzba szállított. Körülbelül két hétig tartottak itt bennünket és úgy döntöttek a sorsunkról, hogy huszonöt emberből álló csoportot alakítanak s

**elküldenek bennünket Szibériába.**  
— Kozákok kíséretével utnak is indítottak.

## Dávid ezred.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny néhány nappal ezelőtt megírta, hogy az angol hadvezetőség egy zsidó ezred felállítását határozta el, annak zászlót is adományozott Dávid pajzsával.

Mint most Hágából jelentik, Patterson ezredes a napokban fejezte be a zsidó negyedben az ujoncozást, ennek az ezrednek Dávid király pajzsa, az angol lapok jelentése szerint, rendkívül hatásos vonzóerőnek bizonyult. A legnagyobb részét orosz zsidókból sorozott katonák tömegesen jelentkeztek, noha eleinte bizalmatlanul viselkedtek a különös katonai intézmény iránt. Azonban a sorozó tiszték nagy buzgalmánál sikerült bizalmat kelteni és egy teljes ezredet felállítani. A szegény emberek, akik nem valami nagyon lelkesedtek az entente céljaiért, engedelmessé váltak kénytelenek annak a lelkiismereti kényszernek, amelyet velük szemben alkalmaztak. Azt mondták nekik, hogy nem szabad soha többé visszatérniük Angolországba, ha csak eszükbe is jutna, hogy hazamenniük Oroszországba és ott állnak katonai szolgálatba. Megtiltották egyszerűen azt is, hogy családjaikat magukkal vigyék Oroszországba, ellenben, ha angol zsoldba állanak, akkor családjaikat ép olyan támogatásban részesítik, mint a többi angol

katona családját. A külső látszat megőrzése céljából ahhoz az eszközhöz nyultak, hogy az ily módon, angol katonai szolgálatra kényszerített ágyútöltelékéből külön zsidó formációkat állítottak föl.

Az angol lapok úgy írják erről a pártatlan eseményről, mintha ezek a szegény emberek a „kis nemzetek önrendelkezési joga“ címén önkéntes elhatározással, lelkesedéssel, maguk követelték volna a zsidó egyenruhát, a zsidó zászlót, a zsidó tiszteket és a zsidó tábori konyhákat. A tény azonban az, hogy nem lehetett őket másképp angol szolgálatra kényszeríteni, mint hogyha eme különös és külön kívánságukat teljesítették. Minthogy az angolok ugyis szövetséges társai az oroszoknak, azok a szegények tulajdonképpen Oroszországért küzdenek, noha angol fronton véreznék is el. Oroszország egy szót sem szólhat az ellen, úgyesen be van csapva.

Különben is a zsidó ezred nem is olyan eredeti, mint ahogy az ember azt hinné. Ebben a háboruban már volt ilyesmi és pedig ugyancsak az angolok állították fel és Gallipoli-félszigeten használták fel őket. Akkor az oroszok töltött revolverekkel toboroztak ujoncokat a török zsidó lakosság sorából tréning-szolgáltra. A híres önrendelkezési jogot csak később fedezték föl.

A revolverek nagyszerűen beváltak. Mikor

néhány száz Izsák és Abrahám nem mutatott semmi kedvet, hogy az egyesült királyságok tréningkatonája legyen és halomra lövesse magát, Patterson ezredes csodát művelt és megmutatta, hogy őt szeretik a zsidók, mert ezerszámra fognak hozzá sietni. Mint mondtuk, a revolverek nagyszerűen beváltak. Revolverek tudniillik rendesen beszoktak válni, nem is kell, hogy valóságos pisztoly legyen az ember kezében, amellyel le lehet valakit löni. Ép olyan jó, ha csak neuf jobb az erkölcsi browning. Patterson igazán nagyszerű ezredes. Ha nem jó emberekre, akkor lelkekre is. Mindig sok vad kerül terítékre.

Ezek a szegény török zsidók hirtelen királyi nagybritanniai öszvérhajcsárokká váltak és megállták a helyüket, már amennyire tudták. Lőszert és élelmet vittek elő golyózáporban, engedelmessé váltak és meghaltak, meghaltak és engedelmeskedtek. Patterson ezredes szavára jelenti ki, hogy ezek a kis emberek nagyon boldogok voltak, már pedig neki tudnia kell. Még sem voltak egészen boldogok. Egy szép napon ugyanis elfogta őket az a „vágy“, hogy ellenséges állások ellen intézzenek rohamot és pedig ugyanabban a pillanatban, amikor megkezdődött az angol expedíciós hadsereg összeomlása.

— Nekünk fegyver kell, mert harcolni akarunk az angol királyért — mondták nekik.

lak bennünket. Az utunk Besszarabián át vitt. Egyik faluba délbe érkeztünk meg, kiadták a parancsot, hogy meg kell ebédelnünk. A kozákok szigorúan megtiltották, hogy polgáremberrel beszéljünk, és aki ezt megkísérelte, annak bőven kijutott a kancsukából. Én betartottam a parancsot és ugylátszik ez bizalmat kel tett a kozák altiszten és megengedte, hogy valahol vizet keressek, mert azt mondottam, hogy én nem tudok enni, de borzasztó szomjúság gyötör. Én és társam az engedélyt arra használtuk fel, hogy

#### Ismét megszökünk az oroszok kezeli közül.

Ez szerencsésen sikerült is, mert az öreink összeveszték az ebédkiosztásnál és csak akkor vették észre az eltűnésünket, amikor mi már a falu végén a meglehetősen magas kukoricavetés közt bujkáltunk. Utánunk jöttek és rám is kóttek. A bal karomat egy golyó furta keresztül, azonban bajtársam támogatásával mégis sikerült közeliekvő erdőben eltűnni üldözőim szemei elől. A kozákok nem indultak keresésünkre, mert azt hitték, hogy agyonlőttek.

— Körülbelül két hétig éltünk itt az erdőben és mikor kimerészkedtünk, hosszú bujdosás után, körülbelül pünkösdi táján, újra elérkeztünk abba a községbe, ahol első szökésünk után hosszabb ideig tartózkodtunk. A lakosság rejtegetett bennünket, román ruhát adtak és mi úgy éltünk ott, mint bogycsa odaváló emberek elmenek. Többször beszéltem orosz csendőrökkel, akik már egészen megszoktak és nem bántottak bennünket. Itt arról értesültünk, hogy két-három hónap múlva feltétlenül megindítják miénk az offenzívát és felszabadítják Bukovinát. Ennek az időnek a lejártával elhagytuk ismét a községet, hogy lehetőleg az esetleges harcok közelébe jussunk. Egy erdőben — ezelőtt körülbelül hat héttel —

#### egyszerre srappnell csapott be.

majd azt vettük észre, hogy orosz katonák lo-podznak be és mi ebből arra következtettünk, hogy meg kellett indulnia a harcműveleteknek. Az erdőt megszálló oroszok elől úgy menekültünk, hogy a fákra kuszunk fel és alattunk

(Mondja Patterson.) Megkapták a fegyvereket és harcoltak. Noha azelőtt sohasem volt puská a kezükben, noha azt sem tudták, hogy kell célozni és tölteni. Ugy tartották a puskát, amelyet Patterson szerint kérve-kértek, mint ahogy hosszunapkor a szentírás tekeresét és jámbor énekszóval közeledtek az ellenséges állásokhoz. Nem értettek a harchoz, de értettek a meghaláshoz és meghaltak. Egyetlenegy sem maradt életben. A törökök és az osztrák-magyarok úgy lőttek, mint a gyakorló-téren.

Azt hiszik, hogy az orosz zsidókból alkotott Dávid ezredet, Anglia nem meri majd ilyen lelkiismeretlenül feláldozni. Patterson ezredes el van telve csupa jóakarattal. Külön sátrortábor kapnak, mert a szentírás azt mondja: „Mily szépek a te sátraid óh Jákob”. Itt vezetik majd őket be a drill titkába és alaposan kiképzik őket. Rituális kosztot kapnak és alkalmuk lesz, hogy szabad idejükben vallásos gyakorlataikat elvégezzék. Allítólag a harctéren is rituálisan élmezik a Dávid ezredet. Kizárólag zsidó tisztjei lesznek. Igenis csak a legfőbb parancsnok nem lesz zsidó. Tudvalevőleg azonban a legfőbb parancsnok személye mellékes valami. (Különösen, ha Pattersonnak hívják.)

hagytuk elvonulni az orosz rajvonalakat. Észrevéve, hogy az oroszok hátrálnak, előbbre merészkedtünk és rövid idejű keresés után egy német csapat parancsnokságához jutottunk el, ahol testvériesen fogadtak bennünket és megengedték, hogy addig ott maradjunk, míg a mi

csapatunk odaérkezik. Ennek megtörténte után átvettek bennünket a mieink, akik eljuttattak Kirlibabába, ahol jegyzőkönyvet vettek fel, majd pedig Mármaroszigetre szállítottak és onnan tértünk vissza Aradra, hogy csapatunknál jelentkezünk.

## Harmincezer korona bér egy hegyaljai pincéért

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentette már az Aradi Közlöny, hogy az Arad-hegyaljai szőlő ára rendkívüli mértékben felszökött. Irtnak arról, hogy Bauer Károlyné Muszka-magyarádi közel tízennyeg holdas szőlőbirtokát eladta Helm Ottónak, a volt Sulkovszky uradalmak jelenlegi jószágigazgatójának. Közlésünket azonban módosítanunk kell annyiban, hogy a vételár a pincékkel együtt jóval nagyobb mint jelentettük: nem százhatvan, hanem száznyolcvanezer korona. A szőlőbirtokok iránti kereslet az utóbbi hónapokban azért volt olyan nagymérvű, mert tudvalevőleg igen jó bortermésre volt kiállítás, mint most hozzáértő forrás közli azonban, ezek a jó kilátások kezdenek szertefoszlani. A szőlőt ugyanis a szárazság és a peronoszpóra csaknem teljesen tönkretette és a hegyaljának vannak olyan részei, amelyekben a mutatkozó termés negyedére fog megcsappanni.

Ennek dacára a borpincék iránt bámulatos kereslet nyilvánul meg. Arra számítanak, hogy mégis általánosságban nagy lesz a termés és szükség van jól kiépített kútvó borpincékre. Azok akik szőlővel rendelkeznek, vagy

valamely nagyobb szőlőbirtok termését megvásárolták, ugyyszólván minden árat hajlandók megadni a borpincékért. Ezt igazolja az a körülmény is, hogy például Helm Ottó a Bauer szőlő új tulajdonosa a pincéjéért, amelyben ezeröttszáz hektoliter befogadó képességű hordók vannak beépítve, harmincezer korona bért kapott a legközelebbi szüret tartamára. Pankota környékén Weisz Ignác szőlőtulajdonos ezer hektoliter befogadó képességű pincéért tízenöttszáz korona szüreti bért kapott.

Akik ismerik a Bauer féle szőlőket, azok azt állítják, hogy a pinceépítkezés remeke. Még 1848-ban építették és a hatalmas hordókat valóságos befalaztatta az új tulajdonos a hegyoldalba. Az elhunyt Bauer Károly büszke volt arra, hogy talán az egész hegyalján az ő pincéje volt a legmodernebbül kiépítve a szőlőjében termő fajborok számára. A szőlőt eredetileg a Duna gőzhajózási társaság akarta megvásárolni, azonban Helm Ottó kérésére az üzletet stornirozták és így került az ingatlan az ő birtokába.

## „Revolverrel kell kiharcolni Arad jobb élelmezését.”

(Érdekeségek a közéleti felügyelő-bizottság ülésén.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város közéleti felügyelő bizottsága Varrassy Lajos polgármester elnöklésével látogatott ülést tartott, amelyen többek között megjelentek az aradi gyári munkások kiküldöttei is és beszámoltak arról a látogatásról, amelyet néhány nappal ezelőtt gróf Hadik Jánosnál az Országos Közéleti felügyelő hivatal elnökénél tettek Arad város közéleti felügyelő hivatal megjavítása érdekében. Az érdekes ülésen a polgármesteren kívül felszólltak Adler Andor, Green Nándor főkapitány, Jegessy Károly dr. főügyész, Reinhardt Gyula, Varrassy Lajos dr., kamarai főtitkár, Schusztér Odón dr. és Csillag József mint a munkások kiküldöttei.

Exierde Kálmán báró jelentette, hogy az aradi sütőmesterek beadványban arra kérték a közéleti felügyelő hivatalt: lépjen közbe a polgármesternél, hogy a kenyér árát Aradon a jelenlegi ötven fillérről hatvan fillérre emelje fel. Terjedelmes beadványukban rámutattak a munkások béremelésére, a tűzifa és kőszénnek száz perccel való megdrágulására és a megélhetés nehézségeire. A pékmesterek kérelme heves ellenzésre talált a közéleti felügyelő bizottságban, annyit azonban konstataált a bizottság, hogy a sütőmesterek tényleg súlyos helyzetben vannak a kenyér előállítás költségeinek megdrágulása következtében. A bizottság elhatározta: megfontolás tárgyává teszi, hogy a sütőmesterek mi módon kaphatnák a várostól a liszt kilogrammját két fillérrel olcsóbban és ez esetben el lehetne kerülni a kenyér árának felemelését.

Szó került arról is, hogy a kereskedők szintén olcsóbban kapják a várostól a lisztet,

vagy pedig magasabb hasznot biztosítson nekik a város, mert amostani eladás mellett a kereskedők semmi hasznot sem tudnak elérni a liszten. Ezelőtt ugyanis a város a kereskedők-nél hagyta a zsákok és azt hat-hét koronáért el tudták adni, most azonban vissza kell szolgálatniuk a hatóságnak.

A bizottság kimondotta, hogy a piac mostani rendje megmarad, vagyis az elővásárlási tilalomra nézve új határozatot nem hoznak. Azt is elhatározták a bizottság, hogy az ezután Aradra szállítandó lisztet először a hatósági vegyvizsgáló állomással vegyileg megvizsgál-tatja, vajjon gabonaliszt-e az, mert sok fel azt mutatja, hogy különböző keverékből származó lisztet is szállítanak Aradra. A zöldseggőzpont tudvalevőleg megalakult és a bizottság elhatározta, hogy érintkezésbe lép vele a városnak zöldséggel való helyes ellátása érdekében.

Ezután Csillag József a munkások megbízottja beszámolt arról, hogy a munkások küldöttségileg keresték kiél Hadik János grófot és arra kérték: tegye lehetővé az aradi munkások jobb ellátását. Csillag szerint Hadik gróf kijelentette: mindent el fog követni a jobb ellátás érdekében, azonban helyes ha a jövőben Arad város hatósága nem táviratok és átiratok útján igyekszik megnyerni a közéleti felügyelő hivatalt, hanem személyes megjelöléssel harcolja ki mindazt, amire Aradnak szüksége van.

— Odafent — mondta Csillag — valóság-gal revolverrel kell dolgozni és addig nem szabad eltávolozni a közéleti felügyelő hivataltól, amíg nem teljesítik a város kívánságát. Gróf Hadik minden jót megígért és már négy vagon burgonyát utnak is indított az aradi munkások számára. Azt is kijelentette, hogy a munkások lisztfejéradagjait felemelteti, dacára annak, hogy Mezősy Béla földművelésügyi miniszter annak idején erősen állást foglalt a fejkvóta felemelése ellen.

A köztársasági elnök felkérte a magyarok képviselőit, hogy találjanak közülük kettő személyt, akik a város kiküldöttével együtt eserről-esetre eljárnak Budapesten a közlekedési kérdésekben. Ez a küldöttség már a na-

polban Barabás Béla főispánnal egyetemben el fog járni, hogy Arad havonként az ország vasúti zsírt kapjon.

Még számos kisebb jelentőségű ügyet tárgyalt a bizottság.

## Rimaszombati Imre Lipót-rendjének története

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Maholnap ragyogó kötetnyire duzzadnak azok az „Apró történetek“, amelyek a Külföldi hadigásasainak sorra megszólaltatják hőseiket.

Eddig mind maguk a hősök mondták el élményeiket, amelyek a magyar hadidicsőségnek gyönyörű mozaikdarabjai. Az egyik történet egyszerűbb, a másik fölemelőbb, ez lenyűgözően nagyszerű, amaz megdöbbentően nagyarányú, de valamennyi egy-egy hősközlés, amelynek patináját az adja meg, hogy magyar és igaz, tehát a leghitelesebb történelem.

Ezek közé kívánkoznak Rimaszombati Imre dr. hadnagynak a hőstette, amelyet ifjú királyunk soronkívül a főhadnagyi ranggal és a Lipót-rend lovagkeresztjével honorált.

Rimaszombati főhadnagy, esete túlnő tehát az „Apró történetek“ keretén, de meg maga helyett egyik bajtársa mondja is el, így hát itt adjuk azt, amint következik:

Rimaszombati Imre dr., a II-52-es gyalog zászlóalj géppuskás századának szakasparancsnoka, a Kuk ahám, egy osztrák népfelkelő zászlóalj állásában volt, saját zászlóaljától elkülönítve, hogy onnan a 383. magaslátót oldallazza.

Május 12-én, reggel 4 órakor kezdődött az irítozatos pergőüz, melyet 14-én délelőtt 10 órakor követett az olaszok első nagyszabású gyalogsági támadása. Ezt mindenütt visszaverték, csak épp az illető népfelkelő zászlóalj vonalát sikerült áttörniük. A „Csak“ szó ugyan nem egészen helyénvaló, mert ez az áttörés a Kuk birtokbavételét jelentette. Ekkor kezdődött hőstetjüknek talán az egész háborúban egyedülálló szereplése.

Az olaszok első támadásával elpusztították ugyan a megszálló légérséget, de közben saját első hullámuk is felmorzsolódott. Ezért utána egy második, hatalmas rohamoszkopot indítottak el, hogy a most már védetlenségben keresztesülve birtokukba vegyék a Kuk csúcsát. De nem számítottak Rimaszombati hadnaggyal, aki embereivel csúfosan visszaverte őket, sőt parancsnokokat, egy kapitányt hármas emberével elfogta.

Az ezután beállott rövid szünetet arra használta fel, hogy az üres állásban levő összes kézigényeseket összeszedte és saját kaverájába hozta. Ezután az olaszok teljes dühökkel ellenbe fordultak. Egész nap folyt ellene a pergőüzrel váltakozó támadás, de mind eredménytelenül. A derék harangyat firk között négy elesett, de megakadályozták, hogy az olaszok felmehessenek a Kukra. A kapitányt pedig, aki embereivel együtt gúnyosan mosolyogva várta, hogy mikor lesznek a fogolytáncból foglyok, a szürkület beállásával elküldte a zászlóalj parancsnokságához.

A kapitány itt elképedve mondta Theilmann őrnagynak:

— Das ist unerhört! Das ist schon übermenschlich!

Pedig a súlyosabb része csak ezután kez-

dődött. Eddig csak Rimaszombati hadnagy állásától balra volt üres az állás; az egész éjjel tartó pergőüz és a hajnali támadás folytán sikerült az olaszoknak föle jobbra is tért nyerni s így Rimaszombati teljesen körül volt fogva. De a küzdelmet nem adta fel és a folytonosan megújuló támadások ellenére sikerült elkerülni az elfogatást, miközben az olaszoknak véres veszteségeket okozott. Azt természetesen nem tudta megakadályozni, hogy kisebb patrouilleszerű csapatok fel ne jussanak a Kuk-tetőre, de a zömét visszatartotta.

Mikor az olasz járőrök a Kuk-tetőn megjelentek, a zászlóaljparancsnokság, amellyel már az első pillanatban megszakadt az összeköttetése, meg volt győződve róla, hogy vagy elesett, vagy fogságba került.

Május 16-án hajnalra már végére járt a municiójának. Ekkor így szólt embereihez:

— Isten szabad egét mi többé meglátni nem fogjuk. De elég, ha velem tíz ember hal meg a hazáért, hogy kiszolgálja a fegyvereket, amíg a municiónk tart. A többi meneküljön, a merre tud és ha valamelyik eljut a zászlóaljhoz, mondja el, hogy mindnyájan megettük a kötelességünket.

Természetesen a sorsnak kellett döntenie, hogy ki menjen el, mert önként senkisésem akart. Kettőnek sikerült eljutnia rövidesen a zászlóaljparancsnoksághoz. Theilmann őrnagy rögtön elküldte erre az összes nélkülözhető küldönköit ezzel a parancsokkal:

— Rimaszombati hadnagy hagyjon ott mindent, csak menise meg a hazának őnmagától.

A parancs megérkezett hozzá, de még egy utolsó támadást kellett visszavernie. Az ezután következő kis szünetet használta föl arra, hogy a hajnali szürkületben, hatnapos élel-szomjan, álmátlan folytatott harc után visszajöjjen. Sőt visszahozta magával fegyvereit is, melyek közül egyet olasz kézigényes tett használhatatlanná.

Rimaszombati e hőstes kitartásának köszönhető, hogy az olaszok a 10 isonzo-offenzívában elért egyetlen eredményüket, a Kuk elfoglalását sem használhatták ki. Hogy ez mit jelent, azt mindenki tudja, aki ebben az offenzívában a plava-zagorai szakaszon volt.

Ez érhetővé teszi, hogy öfelsege miatt ezáltal kevésnek a vaskorona-rend harmadik osztályát, amelyet Rimaszombati hadnaggyal zászlóaljja előterjesztette. Ezért soronkívül főhadnaggyá léptette elő és a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

Rimaszombati dr. a harmadik alantos tiszt a monarchiában, aki ebben a magas kitüntetésben részesült. Huszothatónapos rajonbeli szolgálata alatt a fenti kitüntetésen kívül elnyerte még az arany vitézségi érmet, a Signum Laudis-t és a III. osztályú katonai érdemkeresztet is.

S. E. hadnagy.

Ardal uram posztót,  
de nincs köszönet benne...

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nagyváradi igazságügyi alkalmazottakat, az ítélőtábla, törvényszék, ügyészség, járásbíró-ságok biráit, tisztviselőit és kezelőit igen kényelmetlen helyzetbe hozta tegnap egy igazságügyminiszeri rendelet. A rendelet, amely a hivatalok vezetőihez volt címezve, tulajdonképpen szombaton érkezett meg, azonban a két napos ünnepi szünet folytán csak tegnap kerülhetett elintézés alá: augusztus 21-én, amely napon már a rendelet határideje is lejárt. A késői, helyesebben rövid terminusu rendelet története az, hogy az igazságügyi alkalmazottak országos egyesülete pár hónappal ezelőtt ruházati anyagoknak kiutalása iránt fordult az igazságügyminiszerium utján a kereskedelmi miniszterhez. A kereskedelemügyi miniszter hajlandó volt teljesíteni a kérelmet és közölte az igazságügyminiszterrel, hogy az igazságügyi alkalmazottak ez évi ruházati szükségletére huszezer méter szövetet adhat ki, a hadügyileg zárolt ruhaszövetkészletből, az igazságügyminiszter gondoskodik arról, hogy folyó évi szeptember 1-ig minden igazságügyi hivatalból bejelentsek az alkalmazottak, hogy mennyi szövetre van szükségük. Az igazságügyminiszter körrendeletbe foglalta a kereskedelmi miniszter feltételeit és felhívta a hivatalok vezetőit, hogy az alájuk rendelt birókat, tisztviselőket és kezelőket utasítsák a szövetszükségleteik azonnali megrendelésére.

A nagyváradi igazságügyi hivatalok vezetői szombaton kapták meg a miniszeri rendeletet, melyben értesíti a miniszter a vezetőket, hogy a zsolnai posztógyártól 20 ezer méter szövet utaltatott ki az igazságügyi alkalmazottak számára. Egy méter szövet ára kedvezményesen harminc korona 30 fillér. A megrendelések augusztus 21-ig eszközölhetők, úgy, hogy a megrendelt szövetmennyiségek árát a hivatal vezetőjénél, elnökénél azonnal készpénzben le kell fizetni. Ez az azonnali fizetési kötelezettség teljesen kivette az igazságügyi alkalmazottak kezéből a lehetőséget, hogy a szövetből bármily kis mennyiséget is rendelhessenek. A költség-caimborasszóján és hónap végén hivatali fizetésből élő embernek nincsen pénze. A rendelet pedig szigorúan kikötötte az azonnali fizetést. Így történt az, hogy Váradra a többszáz lelket számoló igazságügyi fogyasztó csoportban alig öt-hat alkalmazott tudott a szövetből valamit megrendelni. A rendelet határideje tegnap lejárt és akik tegnap nem tudták pénzt keríteni, most már nem rendelhetnek a szövetből.

Az igazságügyi alkalmazottak a kényelmetlen eset létrejöttét annak tulajdonítják, hogy a váradi táblai számvevőség, mely nem Nagyváradon, hanem az igazságügyminiszeriumban működik, elkésett a váradi igazságügyi alkalmazottak háborus segélyének számfeltesével. Valószínűleg az igazságügyminiszter úgy gondolta, hogy a rendeletében közölt határidőig a háborus segély feltétlenül ki lesz utalva. Ez annál inkább feltételezhető volt, mert a budapesti igazságügyi szolgálatban álló birák, tisztviselők és kezelők már felvették a rendelet kelte idején a háborus segélyüket. Miután határidő meghosszabbításról szó sem lehet, a váradi igazságügyi alkalmazottak a háborus segély késése miatt végleg elästek az olesó ruhaszövettől, pedig az a küldött minta szerint előnyösen használható lett volna.

# Ez évben be akarja fejezni az entente a háborút.

— Elzász-Lotharingia — hercegség. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Strassburg. Iteni politikai körökben élénken foglalkoznak Elzász Lotharingia küszöbön álló alkotmányváltozásával. Mint birodalmi tartomány meg fog szünni, új államformát vesz fel, amennyiben hercegséggé alakul. A birodalmi gyűlés szeptemberben foglalkozik az alkotmányváltozás kérdésével. Régensül az Urach hercegi család katolikus ágának egyik tagját emlegetik.

Berlin. A Genevis című lap állítólag jó forrásból jelenti, hogy a londoni konferencián úgy döntöttek, hogy a háborút még ebben az évben befejezik és nem várják meg az amerikai segítséget. A franciaországi és az iszoni offenzívát szintén ezért indították meg. Az entente körében ugyanis az a feltevés uralkodik, hogy a tengeralattjáró harc, ha nem is gyűrné le Angliát, a következő évben már mélyreható következményekkel járna.

Genf. A Humanité jelentése szerint a szociálisták a kamara összeülése után Ribó miniszterelnököt meginterpellálják a béke ajánlatáról.

## HIREK.

### A tengeralattjáró háború.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: A Gibraltári-uttól nyugatra tengeralattjáróink ismét a leghalásosabban károsították a Földközi-tengerre irányuló szállító forgalmat. 6 gőzöst elsüllyesztettünk, ezeken 24 ezer tonna, főként Olaszországba irányított szénét semmisítettünk meg. Az elsüllyesztett hajók között volt a Manchester Commers 14.144 bruttótonnás angol gőzös. A Földközi-tengeren jelentékeny számú vitorlást és gőzöst süllyesztettünk el 43 ezer tonna tartalommal.

Hága. Ezidő szerint az angol kikötőkben hetven hollandi kereskedelmi hajó vesztegel, amelyeket ki kell javítani, mert tengeralattjárók megrongálták. A holland hajók tonnatartalma 250.000 tonna.

### Mihalec Miksa szerencséje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Lakik a Varjassy Lajos-utcában egy Mihalec Miksa nevű aradi iparos, aki négy-hét-tel ezelőtt jómódu leányt vett el feleségül. Legnagyobb jómóduknak kellett lennie, mert olyan kincset kapott hozományul, amivel ma nem dicsekedhetik el mindenki. Az örömszülék ugyanis nagymennyiségű fehérneműt adtak nászajándékkul. Négy hét után a fehérnemű ki kellett mosni. A finom vászon fehérneműeket, csipkés, labos diszkrét női ruhadarabokat fektették száradni a padlásra.

A múlt pénteken, amikor le akarták hozni a drága kincset a padlásról, kellemetlen meglepetésben részesült a fiatal pár: az egész hozomány eltűnt, egyetlen férfi, vagy nő sem volt már a szárító kötélén. Valaki ellopta az egész möringot. Mihaleczné sirt, kétségbeesett, az öngyilkosság gondolatával foglalkozott, Mihalec pedig rohant a rendőrségre és jelentést tett. De a rendőrség meg sem mozdult, még helyszíni szemlét sem tartott. És az ellopt hozomány mégis megkerült, talán éppen azért, mert a rendőrség nem avatkozott a dologba.

A tolvaj, aki bizonyára jó ismerőse Mihalecnek, megsajnálta a fiatal házasságot és ma reggelre visszajuttatta a stafíringot. Mihalec kiment a kertbe, talán alkalmas helyet keresett, ahol zaklatott életének véget vessen. Az egyik fa tövében megtalálta az ellopt fehérneműt, kivéve 3 férfi és 3 női inget. Egy cédula

is volt a fehérnemű mellett a következő szavakkal:

Tisztelt Mihalec ur! Visszaadom az ellopt holmit. De a hányzó dolgokra nekünk is szükségünk van.

Mit bánta Mihalec a 3 férfi és női inget! Feldúlt családi boldogságát visszakapta s a fiatal asszonyka ismét a legboldogabb feleség, Var még jószívu tolvaj Aradon, legalább egy van. A rendőrség pedig valószínűleg 3 hét múlva megkezdte a nyomozást.

— Freiburg bombázása. Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: Augusztus 22-én reggel ellenséges repülőgépek bombákat vetettek Freiburg városára. A bombák azonban semmi kárt nem okoztak. Visszatérés közben egy ellenséges repülőt lelőttünk.

— A vaskoronarendes főorvos kitüntetése.

Megirtuk már, hogy a király Pollák Joachim dr. tartalékos főorvos, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért a III. osztályú vaskoronarenddel tüntette ki. A hadseregben ő az egyetlen tartalékos főorvos, aki e ritka és csak kiváltságosoknak adományozott kitüntetések birtokába jutott. Pollák dr. Volhíniában, a tavaszi offenzíva alatt szíjlovást kapott és most a budapesti 6. számú tartalék kórházban ápolják, ahol szerdán adták át neki a legmagasabb kitüntetést. A kórház ünnepségén Bogát tábornok beszédében megemlékezett a főorvos nagyszerű tetteiről. Egy rettenetes orosz támadás alatt a legelső állásba ment ki, hogy a fertőző betegeket kezelje. A hatalmas pergőtűz és gyalogsági támadás ellenére is a legrettenhettebb bátorsággal és vissza nem riadó kötelességtudással nyújtotta az első segítséget és nemes hivatásának teljesítése közben érte az ellenséges golyó. Ő azonban a helyén maradt és erejének végső megfeszítésével még egy súlyos sebesültön amputációt végzett, majd maga is eszméletlenül rogyott össze. Bogát tábornok ezután megemlékezett a harctér orvosainak működéséről, akik szolgálatuk közben testi épességükkel nem törődve, csak a katonák sorsát tartják szem előtt. Pollák főorvos az orvosok mintaképévé emelte és felszólította a jelenlevőket, hogy üdvözöljék benne a kiváló hőst és mellére tűzte a kardokkal diszitett hadiekitménnyes vaskoronarend III. osztályát.

— Monasztir ágyúzása. Milanóból jelentik: Korfuból jelentik, hogy tegnap négy óra hosszat ágyúzták Monasztirt és több, mint kétezer löveg esett a városra. Egyik városnegyed lángba borult.

— Eljegyzés. Winkler Antal, a Gazda Biztosító Szövetkezete felügyelője, eljegyezte Papp Annuska Mária, tisztviselőt.

— Negyvenezer koronás ajándék. Még 1908. októberében történt, hogy a magyarországi vas- és fémmunkások központi szövetségének működését felfüggesztették, mert tagjai résztvettek egy utcai zavargásban. Azon a télen nagy volt ebben az ágban a munkátalanság s azért az akkori belügyminiszter utasította a fővárost, hogy a munkátalan vas- és fémmunkások családjának adjon segítséget, amelyet majd visszafizet a szövetség, ha később újra megkezdheti működését. A főváros ilyen módon negyvenezer korona előleget adott. A szövetség azóta huzta-halasztotta a visszafizetést, holott a bíróság megítélte a belügyi kincstárnak az összeget. A vas- és fémmunkások szövetsége a minap arra kérte Ugron Gábor belügyminisztert, hogy engedje el a tartozást, mert a háborúban szinte erején felül segítette a szövetség adnavonult tagjainak családját. A belügyminiszter teljesítette a szövetség kérelmét s a negyvenezer koronát átengedte a szövetség özvegy- és segélyalapja javára.

— Nálunk nem lesz dohányjegy. Bécsben mint ismeretes, legközelebb behozzák a dohányjegyet. Illetékes helyen szerzett információink szerint nálunk nem kerül erre a sor, mert Magyarországon nincs dohányipar. Az idén például 13 százalékkal több dohány termelt, mint 1913-ban. Ha szivarban, cigarettában és dohányban hiány mutatkozik, ez visszaélés következménye, aminek megakadályozására mindent el fognak követni.

— Segély vak és súlyosan megsebesült katonáknak. Az aradi cs. és kir. kiegészítési kerületi parancsnokság 8102—1917. számú átirata szerint a temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság egy 50000 korona tőkével háborús-vakok alapítványt létesített. Az ezen tőkének évi kamataiból a 7. haltest (temesvári katonai parancsnokság) területén illetőséggel bíró altisztek és katonák fogvatkozás és szükség szerinti évente egyszer 200-400 koronát kaphatnak, akik a jelen háboruban a) ellenséges eszközök által a szemvilágukat elvesztették, b) az ellenség előtt súlyosan megsebesültek és ezáltal teljesen keresésképtelenek lettek. Felhívjuk mindazokat, akik a fenti segélyre igényt tartanak, hogy az erre vonatkozó kérésüket egy családi értesítő és vagyoni bizonyítvány csatolása mellett a katonai ügyosztálynak legkésőbb szeptember hó 20-ig küldjék meg, mert a később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek. A városi tanács.

— A vízbefullt katonák hullái. Mai lapunkban jelentettük, hogy Zsir vendégháza mellett fürdés közben négy katona fulladt a Marosba. A szerencsétlenül járt katonák közül ma estig hármat már kifogták a vízből. Dél előtt a gyepter közelében két hullát fogtak ki, melyekről megállapították, hogy azonosak a tegnap este vízbe fullt katonákkal. Ma délután két óra tájban az aradi királyi ügyészség foglya, akik az ügyészség kerítésében dolgoztak, kifogták a harmadik hullát. Erről is megállapították, hogy a tegnap Marosba fulladt katonák egyike. A rendőrség mindhárom hullát átadta a katonai hatóságnak, mely már agnoszkálta azokat.

— Jótékonyok előadás. Anyagilag és erkölcsileg jól sikerült estélyt rendezett a csermői műkedvelő társaság tolyó hó 19-én, az aradi tankerület hadi alapja és a háboruban elesett magyar tanítók özvegyei és árvái alapja javára. Bevétel 468 korona. Felülfizettek 20 koronát Mairovitz Mór, 10 koronát Lusztig Dezső, Holländer Sámuel, Hocapfel Árpád, 7 koronát Radnean Miklós, 5 koronát Havas György, 4 koronát Weisz Zoltán, Keresztes Lajos, Keresztes István, Székely Zoltán, Gerbner Miksa, 3 koronát Holdstein Jakab, 2 koronát Kalamár Mihály, Rogná János, 1 koronát Varga János, Kardos Jenő, Friedmann Mór. Felülfizetésekért hálás köszönetet mond Kovács Gyula ig. tanító.



## LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

## Kinevezte a király a Wekerle kormányt.

Budapestről telefonálta tudósítónk: A hivatalos lap holnapi száma a következő királyi kéziratot közli:

Magyar miniszterelnököm előterjesztésére  
Zichy Aladár gróf belső titkos tanácsost személyem körüli magyar miniszteremmé.

Ugron Gábor magyar befolygyminiszteremmé.

Gratz Gusztáv drt magyar pénzügyminiszteremmé.

Serényi Béla gróf belső titkos tanácsost magyar kereskedelmi miniszteremmé.

Mezőssy Bélát magyar földművelésügyi miniszteremmé.

Apponyi Albert gróf belső titkos tanácsost magyar vallás- és közoktatásügyi miniszteremmé.

Grecsük Károlyt magyar igazságügyminiszteremmé.

Szurmay Sándor belső titkos tanácsos, gyalogsági tábornokot magyar honvédelmi miniszteremmé.

Unkelhüuser Károly belső titkos tanácsost horvát-szlavon tárcanévküli magyar miniszteremmé.

továbbá Batthyány Tivadar gróf,  
Vázsonyi Vilmos és

Földes Béla drt tárca nélküli magyar miniszteremmé, továbbá Kinevezem illetve ezen eddig viselt állásában megerősítem.

Végül Hadik Jánost tárcanévküli miniszteremmé nevezem ki.

Az illetőkhöz intézett kézirataimat a további intézkedésig ide zárom.

Kelt Bécs, augusztus 23.

Károly s. k., Wekerle s. k.

**Kopenhága.** Bruszilov nyit levelet tesz közé, amelyben kijelenti, hogy az orosz hadsereg ezidőszereint nem harcra képes. Ezt meg kell tudni - írja levelében - mindenkinek Oroszországban.

**Budapest.** A sajtóhadiszállásról jelentik: Az Isonzó csata ma némileg ellanyhult.

**Luganó.** A Corierra delta Sera jelenti Pétervárról: Az északi fronton orosz offenzíva várható.

**Berlin.** A Wolff-ügynökség jelenti este: Az Ypern-Menin utnál és Bens mellett angolrésztámadásokat visszavertünk. A Maas mindkét oldalán változó erejű tűzharc. Keleten a helyzet változatlan.

**Bern.** Pétervárról jelentik: A péternári kormány teljes hozzájárulását Szibéria orosz helyőrségeit japán csapatokkal cserélik fel és az ezáltal felszabadult jelentékeny orosz haderők a haditerületen lesznek felhasználhatók. Annak sem állnak újiban, hogy japán egységek az orosz harc-téren is közreműködjenek.

— A 18—20 éves tanulók önkéntességi joga. A hivatalos lap mai száma rendeletet közöl arról, hogy a most sorozásra kerülő 1897., 1898. és 1899. évfolyambeli ifjak, amennyiben az egyéves önkéntességre jogosító tudományos képzettséget még nem szerezték volna meg, ezen kedvezményt feltételelesen megszerezhetik, ha igazolják, hogy az 1917-18. tanévben valamely nyilvános vagy nyilvánossági joggal felruházott főgimnáziumnak, főreáliskolának vagy ezekkel egyenlő értékű tanintézeteknek legalább egy olyan évfolyamában állanak, a melynek rendes elvégzése alapján kiegészítő vizsgálatra volna nekik bocsátandók. A honvédelmi miniszter azon ifjak részére, akik egyévi önkéntesi kedvezményben részesülni akarnak, megengedi az időelőtti vizsga letételét, ellenben a polgári iskola VI. osztályát magánúton végző növendékek ezen kedvezményben nem részesülhetnek. A különleges fegyvernemekhez fűvehető egyévi önkéntesek és egyévi önkéntes jelöltek összes számát a következőképp korlátozták: A lovasságnál: ezredenként (pótszázadonként) 8, a táborig és hegyi tüzérségnél: csapatostonként (pótütegenként) 8, a vartüzérségnél: az ezredenként és zászlóaljanként pótszázadonként 8, az árkászcsapatoknál: zászlóaljanként (pótszázadonként) 4, a 2. számú árkász-zászlóalj pótszázadánál háromszor ennyi vehető fel. Az utászcsapatoknál: zászlóaljanként (pótszázadonként) 4, a hidász-zászlóaljok pótszázadához 4, a távirőezredhez (pótszázalójához) 20, a vasúti ezredhez, a gépkocsizó csapatokhoz, a vonatcsapatokhoz és az egészségügyi csapatokhoz felvételnek nincs helye. A repülőcsapatokhoz egyévi önkéntesek vagy jelöltek nem vétetnek fel.

— **Rendes időben kezdődnek a tanítások.** Budapesti telefonálják: A vallás és közoktatásügyi miniszter rendeletet adott ki, melynek értelmében az 1917—18. tanévben ugyanakkor kezdődik a tanítás, mint a békeévekben. A beiratás szeptember elsején, a tanítás pedig 5—6-án veszi kezdetét.

— **Jótekonycélú előadás Mácsán.** Gróf Károlyi Gyula személyzete a rokkant katonák

javára színdarabot rendezett f. évi augusztus hó 19. és 20-án, mely nagy erkölcsileg, mint anyagilag igen fényesen sikerült. Igénytelen köszönetet mondunk Sapos Eleknek, akit a tanítónak, aki a nemes cél érdekében fáradozó, fáradságos munkájának segédkezett. Hátszónesztől Fekelmann Károlynét, aki a fenti célra alkalmas helyiséget díjmentesen felajánlotta. Az előadást igen szép számu és előkelő közönség nézte végig. Az összes bevétel 1430 korona 70 fillér volt. Ebből a kiadások levonása után 1033 koronát rendeltetési helyére juttatjuk. Szinre került „A rongyos katona” Zilahy Lajostól. „Jön a kérés”, Veli Miksa. „Beszéljen a mamával”, Fazekas Géza. Gróf Károlyi Gyuláné 100, Gróf Károlyi Margit 20, Gróf Károlyi Gabriella 20, Fekelmann Antalné 20, Fauszt Róza 10, Pastyna György 8, Beretvási N. 10, Kinezel Mihály 8, Tóth János 6, Adriányi Zoltán 5, Akay Anna, Jakab, Gizella, Szidriának (Szentmárton), Jászai Ignác, Grosán N., Oláh Rózi, Busay esendőrőrmester (Kürtös), Dudás István (Kürtös) 5 koronát, Mauseh Sándor, Matuska Istvánné, Pál Károly, Biszak József, Oprendek Mariska, Fekelmann Józsefné, László Pálné, Jéner Józsefné, Walters Mária 4 koronát, Witt Kornél (Kürtös), Szalay Gyula (Kürtös), Tóth Sándor, Radvaneky István (Budapest), Pavella András (Arad), Simandán Pál, Oprendek Katica, Oprendek György, Oprendek József, Fekelmann Károlyné, Gerzsey Artúr, Dr. Rácz János, Rizler Vilmos, Iván Gergetyné, Zeeman Antonia 3 koronát, Oláh József, Keresok Juci (Békés), Kiss Ernő, Guth András, Klepe Mariska (Kürtös), Merkler Sándor (Kürtös), Kurt János (Kürtös), Valent István (Kétegyháza), Borbély Gyula, Kovács István, Moldován János, Sándor Anna, Oprendek Ferenc, Tóth Lajosné, Antal Sándor, Fekelmann Márton, Priskin Böske, Mazere Anna, Rozská Zsófia, Bagi István, Körösi György, Klap Illésné, Bozsár Antalné, id. Matuska Györgyné 2 koronát, ifj. Matuska Györgyné 2 kor. 20 fillért, Merkler Beláné, Taksár Minály, Kalocsai Máttyás, Kurnez Honka, Szabó Bertl, Kúhan, Ebrei Fovassay László (Kürtös), Fekete József (Kétegyháza), Serb János, Rusu Péter, Iszajló Gruies, Valent

Erzsi, Hóvesi Sándorné, Kiss József, Szatmári Imréné, Munkács Jánosné 1 koronát, Télepeczki Mihályné 50 fillért adományozott. A természet adakozóknak ezután mondunk hátszóneszt a rendezőség. A tiszta jövedelmet gróf Károlyi Gyuláné fogja személyesen rendeltetési helyére juttatni.

— **A Rowlow—Kocka-cirkusz bemutatása.** Teljesen tett ház előtt, fényes műsor mellett tartotta a Rowlow—Kocka cirkusz ma este megnyitó-előadását. Az állatokból kiemelendők: A kínai fődominások. Pufffaps egy nő, egy férfi, 2 zsoké a kezében, bámulatnemtől, itt még soha nem látott merész művészet, Hami Wendini kintőben illomitott majmok, kutyák és macskákkal. Kocka Józsa első magyar állatszokóját, kintőben illomitott orosz táncosportjával. A Kis Hedvig, felkímálatlan tűzdobáló nő. Lona Leonardi, kintő kézügyősi, komikus masával.

— **Lévelepapír előadások Kerpölnél.**

## Betörők egy aradi szállodában.

Ma éjjel szenzációs betörést követtek el a vasúti pályaudvar közelében lévő Vaspúlya szállodában. A szálloda egyik szobájában egy aradmegyei márkakereskedő aludt, akinek reggelre kétezer korona papírpénzt tartalmazó tárcája eltűnt. A kereskedő azonnal bejelentette az esetet a szálloda tulajdonosának, akinek ekkora már több lakó tett jelentést különböző értéktárgyak eltűnéséről. Az esetről aztán telefonon tették jelentést a rendőrségnek, ahonnan detektívek mentek ki a helyszínre, akik megállapították, hogy betörés történt és hogy a betörők a háztetőről jutottak be a szállodába. Hogy a háztetőre hogyan jutottak a betörők, azt nem tudják.

A detektívek határozottan megállapították, hogy a betörők, akik bizonyára többen lehetnek, egyike a háztetőről beirtászott a márkakereskedő szobájába, mely szobának az ablaka nyitva volt. A kereskedő mélyen aludt és a betörő a legkisebb neszt nélkül végezte el munkáját.

Majd innen az ablakon keresztül távozva a parkányon haladt tovább és a nyitott ablaku szobájában látogatást tett. Az egyik helyről egy pár cipőt harisnyával, más helyen ruhát, kis podgyaszt és csomagokat vitt magával.

A detektívek a parkányon megtalálták a szálloda egyik vendőgének harisnyáját, amit a betörő utközben leejtett. Munkájuk elvégzése után a betörők ismét a háztetőről kuszáltak le, valószínűleg az egyik szomszédos házra. A háztetőn a detektívek cigarettavégeket, papirosdarabokat találtak, amiket a betörők hagytak maguk után, miközben az ellopott csomagokat bontották fel.

A rendőség a vakmerő betörőket keresi.

## NAGYKÖZLEPSZINHAZ.

\* **A tegnapi lovagja.** (Nagy dráma az Apollóban.) Azok a mozibájos emberek, akik szeretik az eseményekben gazdag filmeket, kiváltságos élvezetbe jutnak az Apolló új műsora révén. A tegnapi lovagja című négyfelvonalos dráma cselekménye magában foglalja mindazok a vonzóerőket, amelyek a nagyszabású filmek töltetelét. Egy fiatal gyáros megréri Máriát, egyik öreg mimikásnak leányát, aki anyagi okokból hozzámegy a gyároshoz, bár vonzóbban van Ellenhof fiatal munkáshoz, aki véletlenül szereti őt. Mária és Ellenhof szomorúan és hallgatagon viselik sorsukat, amíg még nehezebbé tesz a férj barátja, egy Jeratzky nevű kalandor, aki a fiatal asszonyt meg akarja keríteni a maga számára. Mária régi szerelmese azonban megírja a terveit s a kalandor emiatt boszút esküszik s felkölti a férj féltékenykedését és haragját. Idegizgató jelenet következik. A férj revolverrel támad a munkásra, akit épp a lakásán talál. A revolver véletlenül eldördül s a gyáros holtan esik össze. A kalandor boszúja nem ér véget: ártatlanul börtönbe juttatja a fiatal munkást, aki éveken át a börtönben szenved, végül azonban út az igazság órája s a kalandor a rendőség kezére kerül, Mária pedig, aki a gyáros halálával özvegy asszonynya lett, hozzá mehet aibhoz, akit igazán szeret. A nagyszabású képet több más érdekes filmmel együtt péntektől kezdve mutatja be az Apolló.

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= **Lombtakarmány gyűjtése.** Miután egyes vidékek silány szénatermése következtében a mögöttes országrészek szénakészlete a hadsereg nagyarányú szükségleteink fedezetére elvonatik, felhívom azért a gazdálkodókat, hogy a házi állatok részére a jelenleg mindenütt rendelkezésre álló lombokat, fa és bokorágakat, erdei fűvet stb. alkalmas póttakarmányt a fenyegető takarmányhiányra tekintettel a legszorgalmasabban gyűjtsék. A legjobb lomboszatát szolgáltatja a juhar-nyárfa, tehér kőrös, mogyoró, hárs, nyír, fűz, bükk és tölgyfa. A tülevelűk és a fekete kőrös levelei a gyűjtésre nem alkalmasak, az akác alkalmas ugyan, de a héja mérgező a lovak részére. Nem gyűjtendő a gombával vagy rovarok által ellepelt lomb. A lombgyűjtés lehetőleg alkonyatkor eszközölendő, a legfeljebb irón vastagságú ágak levágásához kés vagy fanyeső olló használandó, a levágott ágak egy napon át a levegőn hervasztandók s azután fajokként osomóba kötendők s szellős, száraz és esőtől védett helyiségben tartandók. Megjegyzem még, hogy a lomboszatás következtében a fák és cserjék némi kárt szenvednek eltekintve, hogy az erdőségek, berkek, kerítések és a réti cserjék köz- vagy magántulajdoni képeznek, a fák lombfalanitása csak a tulajdonos beleegyezésével történhetik. Varjassy Lajos polgármester.

= **A Belvárosi Takarékpénztár Rt. igazgatósága** a szeptember 6-ára egybehívott rendkívüli közgyűlésnek javasolni fogja az alaptőkének 16.000 darab 500 K n. é. részvény kibo-

csátása által 8 millió koronával, 24 millió koronára való felemelését. Az alaptőke-emelést indokolta teszi az intézet összes üzletágainak — különösen a betéti és záloglevél-üzletágainak — fokozott fejlődése, mely kívánatosá teszi, hogy az alaptőke a tetemesen kibővült üzletkörrel összhangba hozassék. Az intézet 25 év előtt 2 millió korona alaptőkével alakult, jelenlegi alaptőkéje 16 millió, tartalékjai 5.400.000 K, betétállománya 88 millió, jelzálogkölcsönállománya 76 $\frac{1}{2}$  millió, az intézetnél jegyzett hadikölcsönkötvények összege 84 $\frac{1}{2}$  millió korona. Az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a kibocsátandó részvények a régi részvény-birtokosoknak ajánlatszerűen fel a közgyűlés által megállapítandó árfolyamon. Az át nem vett darabokat egy e célból alakult konzorcium fogja átvenni.

A szerkesztőszert lejel:

**Stauber József**

## Faszén

osomagolt, zsákokban és vagon-tételekben

**Kapható STEFAN H.**

faszénkereskedő Thköly Imre-utca 1. sz. (Volt Halász-utca. — Telefon 11-29. sz.)

1775—1917. kh.

### HIRDETMEY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyapjú, kender és textilhulladék postai forgalmának korlátozása tárgyában kelt 2064—1917. M. E. száma rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

1. §. Az alább felsorolt anyagok a jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve postán csak a kereskedelemügyi miniszter által kiállított szállítási igazolvány mellett adhatók fel szállításra.

Ezen anyagok a következők:

1. Gyapjú és pedig mindenféle gyapjú, amely feldolgozva nincsen (zsirban nyírt gyapjú, háton mosott gyapjú, usztatott gyapjú, kézzel mosott gyapjú, gyűrűlag mosott gyapjú, szűcs gyapjú, tí-már gyapjú, bőrgyapjú, döggyapjú, matrác gyapjú, hulladék gyapjú, mügyapjú, kártolt gyapjú, fésült gyapjúszalag stb.)

2. Kikészített kender és pedig áztatás, töréstilolás, vagy gerebenezés utján kikészített kender, mindenféle kenderkóc és kenderhulladék.

3. A következő textilhulladékok:

Mindenféle rongy, szabászati hulladék, használatra már nem alkalmas szövött-kötött vagy

kötszövött áruból készült ruhadarabok és ezeknek hulladékaik, ócska zsinegek, ócska kötelek minden vastagságban, ócska subák és hulladékaik, szűcsáru hulladékok, mindennemű selvemhulladék és selvemáru hulladék.

Az itt felsorolt anyagok postai eladásának, szállításának és ellenőrzésüknek módját a kereskedelemügyi miniszter külön rendelettel állapítja meg.

2. §. Aka az 1. §-ban meghatározott anyagot a jelen rendelet ellenére postán szállítási igazolvány nélkül felad, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető ren-

delkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Azon készlet tekintetében, a melyre nézve a kihágást elköveték, a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkobásnak van helve.

Az elkobzott készlet értékének egyötöde a felelőtől, többi része a felmerült költség levonásával a rokkant katonák országos segélyalapját illeti.

Arad, 1917. július hó 28.

Green, főkapitány.

**A szépségápolás titka a felhasznált szé-  
pítőszerek helyes megválasztásá-  
ban rejlik!**

**Rozsnyay kitűnő Serail arc-  
szépítő különlegességei**

mind kipróbált jó hatású készítmények,  
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-kenőse. Kis tégl 1'50 kor. Nagy tégl 2'50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégl 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehelet finomságú. Orém, fehér, rózsás és testzelenekben. Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Lóladu, bal orgona, piros rózsás, Serail. Uvegje 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítő: élt. 1845

**Rozsnyay Mátyás gyógy-  
szertárában Arad, Szabadság-tér.**

## Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

**Szárit! . . . Szagtalanít! !**

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.  
Peppo hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

## Katonáknak

fontos tudni, hogy

## ruhaikat

kiirta-ára legjobb szer: PETRIS  
olyadék, ára 2 kor. HADAR  
hintőpor, ára 2 kor.

## Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ára utasításával 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

**Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

Arad, Andassy-ut 22. szám.

# Cognac:

Keglevich,  
Dékány,  
Marty,  
Adriatika gyártmány,  
valamint

**likőr, rum-**  
és valódi ordei

**Málna-szőrp**

palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2056

**Weiszberger Sámuel**

utódánál

**Körösvölgyi Pálinkarakadémia**

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

16877—1917. k.

## HIRDETMÉNY!

A magyar kir. miniszteriumnak a gyapjúkészletek forgalmában hozatalának korlátozása tárgyában kelt 1157—1917. M. E. sz. rendeletét 1909—1917. M. E. sz. rendeletével a következőkben módosította:

Az 1000 kg.-nál nagyobb bruttó súlyú készletekre is kiterjesztetik a gyapjúkészletek és a cserzett gyapjúbőr (prémbőr) hulladékok forgalombahozatalának korlátozása és az érték követelhető legmagasabb árak megállapítása tárgyában kiadott 1157—1917. M. E. számu rendelet (1. a Budapesti Közlöny 1917. évi április hó 4. napján megjelent 78. számában) 4. paragrafusának az a rendelkezése, hogy azokat a gyapjúkészleteket, amelyek egyes minőségeinek bruttó súlya 1000 kg. vagy ennél kisebb, a Gyapjúközpont megbecsületi és ezen az alapon a felajánlónak árajánlatot tesz és megegyezés esetében a féllel végleg elszámol. Ennek megfelelően az idézett rendelet 4. paragrafusának az a további rendelkezése, hogy az egyes minőségenként bruttó 1000 kilogram feletti tételek egyenként gyárilag kimosatnak és azok minőségét és végleges árát a gyapjubecslő bizottság állapítja meg; csak abban az esetben nyer alkalmazást, ha a felajánló és a Gyapjúközpont között a felajánlott gyapjúkészlet vételárára vonatkozólag nem jön létre megegyezés.

Arad, 1917. július hó 28.

Green, főkapitány.

## Földbirtokosoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,  
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,  
63 évre 4.85 annuitás 95% árfolyam,  
65 évre 5.58 annuitás 90% árfolyam mellett, továbbá

**aradi házakra**  
50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönököt folyósítat, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal!

## Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től.

Birtokok és házak eladásra előjegyezve.

## Ingatlan forgalom!

Elfogadok megbízásokat: **házak földek, szőlők és erdők** eladására és azoknak vételére.

**Keresek:** Nagyobb városi bérházakat, magánházakat, szőlőket. — **Ajánlok:** Kisebb városi bérházakat, szőlőket, vidéki elsőrangú emeletes vendéglőt 10 felszerelt szobával, vidéki házát üzlettel.

**1000 hold szántóföldet,  
300 hold szántóföldet,  
130 hold szántóföldet.**

Szíves megbízásokat kér teljes tisztelettel 2466

**Ungár József**

keresk. és ing. forg. ügynöksége Arad, Varjassy L.-u. 39. Interurbán telefon 1128.

## Magyar gyógyborok

**Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.**

**Vasas chinabor.** Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, seprőros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy győgyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

**Condurongó bor.** Kiváló gyomorerejtő szer, finom lúszeres ízű, zsorgító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

**Pepsin bor.** Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

**Rozsnyay Mátvás** gyógyszerésztárában Arad, Szabadság-tér.

## Használt élelmiszer megvételre kerestetik.

**Mesés szép lesz az a hölgy,**

aki az

**IBOLYA DORÉ CRÉMET**

használja. Az arcúrt vakító fehérre varázsolja, és eltünteti mindenféle arctisztátalanságot. **Ára egy tégelynek 2—K.**

**Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.**

**Tyukszem ellen**

a leghatásosabb szer az

**Anagalin.**

Ára 1 korona.

**Kellemes ízű limonádét**

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ára 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

**Hajós Arpád** gyógyszerésztárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

## Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

18778—1917. k.

## HIRDETMÉNY!

Árról értesültem, hogy az állatvásárokról való felhajtás alkalmával általában kezd válni az a régi szokás, hogy a tejelőállatok tőgyét az állat jó tejelőképességének bizonyítása céljából mesterségesen felduzzasztják, szobanforgó eljárás úgy közgazdasági és állatkereskedelmi, valamint állatvédelmi szempontból egyaránt káros, az állatok egészségi állapotát is veszélyezteti, azoknak nagyfokú felesleges kintzásával jár. Ennek előgva a magyar királyi földművelésügyi miniszterium 52605—III. A—1—1917. sz. rendelete alapján megtiltom a tehének tőgyének mesterséges felduzzasztását, történjék az akár eszközök, vagy szerek alkalmazásával, akár ki nem fejtő állat, illetve a szopósborjúknak az anya tőgyétől való távoztatásával, vagy bármily más módon.

Aki ezt a tilalmat megszegi vagy kijátsza, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és ezen rendelet alapján 200 kor.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

Arad, 1917. évi augusztus 3.

Green, főkapitány.

6—1917. alapít. sz.

## PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

A néhai Weitzer János arad városi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur 36383—1912.sz. a. jóváhagyott alapító levél 3. szakasza (csoport 5-ik pontja) alatt a folyó évre felvett 3000 (háromezer) korona segély összegből kitesített 6. azaz hat egyenlő 500, szóval Ötszáz koronás kiházasítási segély elnyeréseiről nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segély elnyeréséért pályázhatnak oly vagyontalan aradi lakosok leányai, kik Aradon lakó önálló ipart űző iparosokhoz mennek nőül.

A pályázati kérvények folyó évi augusztus hó 31-éig bezárólag Arad város polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:

a) hogy vagyontalan aradi lakos szülőktől származnak, nem tevéen különbséget, hogy a szülők élnek-e, vagy elhaltak.

b) hogy Aradon önálló ipart űző iparosokhoz mennek férjhez.

c) kötelesek születési,

d) illetőségi és

e) erkölcsi bizonyítványt bemutatni.

A segély adományozásánál aradi születésű szülők gyermekei előnyben részesülnek.

A segély csak az egybekelés megtörténeke igazolása után adható ki, illetve folyósítható.

Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottság 1917. évi július hó 1-én.

Varjassy Lajos s. k. polgármester

